

II

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Krīzes pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu

(2022/C 426/01)

1. KRIEVIJAS AGRESIJA PRET UKRAINU, TĀS IETEKME UZ ES EKONOMIKU UN NEPIECIEŠAMĪBA PĒC VALSTS ATBALSTA PAGAUDU PASĀKUMIEM

- (1) Krievija 2022. gada 22. februārī nelikumīgi atzina valdības nekontrolētās teritorijas Doneckas un Luhanskas apgabalos Ukrainā par neatkarīgiem subjektiem. 2022. gada 24. februārī Krievija uzsāka neprovocētu un nepamatotu militāru agresiju pret Ukrainu. Eiropas Savienība (ES) un starptautiskie partneri nekavējoties reaģēja uz nopietno Ukrainas teritoriālās integritātes, suverenitātes un neatkarības pārkāpumu un noteica ierobežojošus pasākumus (sankcijas). Sankcijas tika noteiktas arī pret Baltkrieviju, jo tā ir veicinājusi Krievijas militāro agresiju. Turpmāko nedēļu laikā tika pieņemti jauni pasākumi, un vadoties pēc situācijas, var tikt pieņemti vēl citi pasākumi. Krievija nolēma pati veikt dažus ierobežojošus ekonomikas pretpasākumus ⁽¹⁾.
- (2) Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, noteiktās sankcijas un pretpasākumi, ko veikusi, piemēram, Krievija, radīs ekonomiskās sekas visā iekšējā tirgū. Ietekme uz uzņēmumiem ES var būt dažāda – gan tieša, gan netieša. Tā var izpausties kā pieprasījuma samazināšanās, esošo līgumu un projektu darbības pārtraukšana, kam sekos apgrozījuma zudums, traucējumi piegādes ķēdēs, jo īpaši attiecībā uz izejvielām un pirmproduktiem vai citiem resursiem, kuri vairs nav pieejami vai nav saimnieciski iespējami.
- (3) Krievijas militārā agresija pret Ukrainu ir izraisījusi ES importa no Ukrainas, kā arī ES eksporta uz Ukrainu piegādes ķēžu traucējumus attiecībā uz konkrētiem produktiem, jo īpaši graudaugiem un augu eļļām. Elektroenerģijas un gāzes cenu pieaugums Eiropas Savienībā ir būtiski ietekmējis enerģijas tirgu. Iespējama, ka Krievija īsteno militāro agresiju pret Ukrainu, ietekmēja enerģijas tirgu jau vairākas nedēļas pirms fiziskās agresijas sākšanās. Augstas enerģijas cenas ietekmē vairākas ekonomikas nozares, tostarp dažas no tām, ko īpaši skārusi Covid-19 pandēmija, piemēram, transportu un tūrismu. Ietekme ir jūtama arī pasaules finanšu tirgos, jo īpaši saistībā ar bažām par likviditāti un preču tirdzniecības tirgus svārstībām. Krievijas īstenotā militārā agresija pret Ukrainu ir izraisījusi arī Ukrainas iedzīvotāju masveida pārvietošanos gan valsts iekšienē, gan kaimiņvalstīs, kā rezultātā ES saskaras ar vēl nepieredzēta mēroga bēgļu pieplūdumu, un tas rada būtiskas humanitārās un ekonomiskās sekas.

⁽¹⁾ Piemēram, 2022. gada 6. martā Krievijas Federācijas valdība pieņēma Dekrētu Nr. 299, ar ko groza 2. punktu metodikā, ar kuru nosaka kompensācijas summu, kas maksājama patenta īpašniekam, lemjot par izgudrojuma izmantošanu, funkcionālo modeli, izgudrojuma izmantošanu bez viņa piekrišanas un par kompensācijas maksāšanas kārtību. Šis grozījums paredz "kompensācijas neizmaksāšanu par tāda izgudrojuma, funkcionālā modeļa vai rūpnieciskā dizaina izmantošanu, kura "patenta īpašnieki" ir no ārvalstīm, kas veic "nedraudzīgas darbības".

- (4) Ģeopolitiskajai krīzei, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu, ir īpaši smaga ietekme lauksaimniecības, pārtikas pārstrādes, zivsaimniecības un akvakultūras nozarē. Augstās enerģijas cenas izraisa augstas mēslošanas līdzekļu cenas. Šie ierobežojumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu importu no Krievijas un Baltkrievijas ietekmē arī mēslošanas līdzekļu piedāvājumu. Krīze, visticamāk, nopietni ietekmēs graudaugu (jo īpaši kukurūzas un kviešu) un eļļas augu (saulespuķu, rapša) vai cietes atvasinājumu piegādi no Ukrainas un Krievijas uz Eiropas Savienību, tādējādi izraisot ievērojamu lopbarības cenu pieaugumu. Šo enerģijas, mēslošanas līdzekļu, graudu un eļļas izmaksu pieauguma kopējo ietekmi vissmagāk izjūt lopkopības nozarē^(?). Ukraina ir arī nozīmīgs augu eļļu (jo īpaši saulespuķu eļļas) ražotājs un eksportētājs, tāpēc šo produktu cenu pieaugums ietekmē uzņēmējus pārtikas pārstrādes nozarē un liek tiem meklēt alternatīvas.
- (5) Vēl viena problēma ir tas, ka kara situācijas vai sankciju dēļ nevar turpināties ES produktu piegādes plūsma uz Ukrainu un, iespējams, arī uz Krieviju un Baltkrieviju. Tas skar galvenokārt tādas nozares kā vīni un stiprie alkoholiskie dzērieni, pārstrādāta pārtika (tostarp pārstrādāti augļi un dārzeņi), šokolāde, saldumi, maisījumi zīdaiņiem un lolojumdzīvnieku barība (Krievijas gadījumā), augļi un dārzeņi (Baltkrievijas gadījumā) un lielākā daļa lauksaimniecības produktu (Ukrainas gadījumā).
- (6) Situāciju vēl vairāk pasliktina straujais ražošanas izmaksu pieaugums, kas daļēji saistīts ar ļoti liela dabasgāzes cenas pieauguma izraisītu slāpekļa mēslojuma izmaksu kāpumu, kā arī ar enerģijas tiešu izmantošanu lauksaimnieciskās ražošanas procesos. Tā kā Krievija un Baltkrievija ir svarīgi visu trīs galveno mēslošanas līdzekļu (slāpekļa, fosfora un kālija) ražotāji un eksportētāji, sankcijas vēl vairāk paaugstinās mēslošanas līdzekļu cenas.
- (7) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija ir nolēmusi pieņemt šo paziņojumu, kurā tā precīzē kritērijus, pēc kuriem novērtē to valsts atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu, kurus dalībvalstis var veikt, lai novērstu ekonomiskās sekas pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu un pēc sankcijām, ko šajā sakarā noteikusi ES un starptautiskie partneri, kā arī pēc pretpasākumiem, kurus veikusi, piemēram, Krievija^(?). Lai mazinātu tūlītējo negatīvo sociālo un ekonomisko ietekmi, kas rodas Eiropas Savienībā, saglabātu saimnieciskās darbības un darbvietas un veicinātu strukturālos pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai reaģētu uz jauno ekonomisko situāciju, kuru izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, liela nozīme ir dalībvalstu un ES iestāžu koordinētai ekonomikas reakcijai.

1.1. Eiropas Savienības un starptautisko partneru noteiktās sankcijas

- (8) Pēc neprovocētās un nepamatotās agresijas, ko Krievija veikusi pret Ukrainu, Eiropas Savienības Padome ir vienojusies par vairākiem ierobežojošu pasākumu kopumiem.

^(?) Ukraina ir ES ceturtais lielākais ārējais pārtikas piegādātājs un galvenais piegādātājs, kas nodrošina labību (52 % ES kukurūzas importa, 19 % mīksto kviešu importa), augu eļļas (23 %) un eļļas augus (22 %, galvenokārt rapsi – 72 %). Pārtikas cenas pasaulē jau ir augstas, un, ņemot vērā situāciju, tās vēl varētu pieaugt.

^(?) Piemēram, saskaņā ar *WIPO* Globālās preču zīmju datubāzes, *WIPO* Globālās dizainparaugu datubāzes un patentu datubāzes *PatentSight* datiem 2022. gada martā Krievijā bija spēkā aptuveni 150 000 preču zīmju, 2 000 rūpniecisko dizainparaugu un 44 000 patentu, kas ir ES uzņēmumu īpašumā. ES uzņēmumu preču zīmes, kas ir aizsargātas Krievijā, galvenokārt skar šādas nozares: farmācija, kosmētika, autobūve, ķīmiskās un patēriņa preces, modes un luksuspreces. Ņemot vērā neskaidro terminoloģiju Krievijas valdības 2022. gada 6. martā pieņemtajā Dekrētā Nr. 299 (sk. 1. zemsvītras piezīmi), ar ko groza patenta īpašniekam izmaksājamās kompensācijas metodiku, un ekonomisko risku, kādam ir pakļauti ES uzņēmumi un to nemateriālie aktīvi Krievijā, šādam pretpasākumam var būt plaša un kaitīga ietekme uz ES uzņēmumiem.

- (9) Padome 2022. gada 23. februārī vienojās par paketi, kas ietver i) mērķtiecīgas sankcijas pret 351 Krievijas Valsts domes locekli un vēl 27 personām, ii) ierobežojumus ekonomiskajām attiecībām ar valdības nekontrolētajām teritorijām Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalos un iii) ierobežojumus Krievijas piekļuvei ES kapitāla un finanšu tirgiem un pakalpojumiem ⁽⁴⁾.
- (10) Padome 2022. gada 25. februārī vienojās par turpmākām sankcijām pret Krieviju, kuras skar: i) finanšu nozari, ii) enerģētikas, kosmosa un transporta nozari (aviāciju), iii) divējāda lietojuma preces, iv) eksporta kontroli un eksporta finansēšanu, v) vīzu politiku, un tā vienojās par vi) papildu sankcijām pret Krievijas un citām (tai skaitā Baltkrievijas) personām ⁽⁵⁾.
- (11) Padome 2022. gada 28. februārī nolēma slēgt Eiropas gaisa telpu Krievijas gaisa kuģiem un pieņēma preventīvus pasākumus, lai nodrošinātu, ka Krievijas Centrālā banka nevar izvietot savas starptautiskās rezerves tādā veidā, lai mazinātu veikto pasākumu ietekmi ⁽⁶⁾. Padome arī pieņēma papildu sankcijas pret Krievijas personām ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Padomes Regula (ES) 2022/259 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 1. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/260 un 2022/261 (2022. gada 23. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 3. lpp.; OV L 42 I, 23.2.2022., 15. lpp.); Padomes Regula (ES) Nr. 2022/262 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 42 I, 23.2.2022., 74. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/263 (2022. gada 23. februāris) par ierobežojošiem pasākumiem, reaģējot uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 42 I, 23.2.2022., 77. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/264 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 42 I, 23.2.2022., 95. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/265 un 2022/267 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 98. lpp.; OV L 42 I, 23.2.2022., 114. lpp.) un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/266 (2022. gada 23. februāris) par ierobežojošiem pasākumiem, ar ko reaģē uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 42 I, 23.2.2022., 109. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/327 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 48, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/328 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 49, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/329 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 50, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/330 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 51, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/331 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 52, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/332 (2022. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 53, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (ES) 2022/333 (2022. gada 25. februāris) par to, lai daļēji apturētu Nolikumu starp Eiropas Kopieni un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem (OV L 54, 25.2.2022., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Padomes Regula (ES) 2022/334 (2022. gada 28. februāris), ar kuru groza Padomes Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 57, 28.2.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/335 (2022. gada 28. februāris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 57, 28.2.2022., 4. lpp.).

⁽⁷⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/336 (2022. gada 28. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 58, 28.2.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/337 (2022. gada 28. februāris), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 59, 28.2.2022., 1. lpp.).

(12) Padome 2022. gada 1. martā pieņēma šādus turpmākus pasākumus: i) atsevišķu Krievijas banku izslēgšana no SWIFT ziņojumapmaiņas sistēmas ⁽⁸⁾, ii) pasākumi pret Krievijas valstij piederošo plašsaziņas līdzekļu "Russia Today" un "Sputnik" izplatīto dezinformāciju ⁽⁹⁾.

(13) Ņemot vērā Baltkrievijas lomu militārās agresijas veicināšanā, Padome 2022. gada 2. martā nolēma ieviest papildu sankcijas pret šo valsti attiecībā uz tādu preču tirdzniecību, ko izmanto tabakas izstrādājumu, minerālproduktu, kālija hlorīda ("potašs") produktu, koksnes izstrādājumu, cementa produktu, dzelzs un tērauda ražojumu un gumijas izstrādājumu ražošanai vai izgatavošanai. Turklāt Padome aizliedza uz Baltkrieviju vai izmantošanai Baltkrievijā eksportēt divējāda lietojuma preces un tehnoloģijas, eksportēt preces un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Baltkrievijas militāro, tehnoloģisko, aizsardzības un drošības attīstību, un eksportēt iekārtas, un vienlaikus noteica ierobežojumus saistīto pakalpojumu sniegšanai ⁽¹⁰⁾. Padome arī pieņēma atsevišķus pasākumus pret 22 Baltkrievijas personām ⁽¹¹⁾.

(14) Padome 2022. gada 9. martā pieņēma papildu pasākumus, kas vērsti pret Baltkrievijas finanšu sektoru, tostarp aizliegumu izmantot SWIFT trim Baltkrievijas bankām, aizliegumu veikt transakcijas ar Baltkrievijas Centrālo banku, ierobežojumus finanšu plūsmām no Baltkrievijas uz Eiropas Savienību un aizliegumu piegādāt Baltkrievijai euro denominētas banknotes ⁽¹²⁾. Padome arī pieņēma papildu ierobežojošus pasākumus attiecībā uz jūras navigācijas preču un radiosakaru tehnoloģiju eksportu uz Krieviju. Turklāt Padome noteica ierobežojošus pasākumus vēl 160 personām ⁽¹³⁾. Padome 2022. gada 15. martā vienojās par turpmākiem nozaru un individuāliem pasākumiem pret Krieviju ⁽¹⁴⁾. Padome konkrēti nolēma: i) aizliegt visus darījumus ar konkrētiem valstij piederošiem uzņēmumiem, ii) aizliegt sniegt visām Krievijas personām vai vienībām jebkādas kredītreitinga pakalpojumus un piekļuvi jebkādiem parakstīšanās pakalpojumiem saistībā ar kredītreitingu noteikšanas darbībām, iii) paplašināt to personu sarakstu, kuras ir saistītas ar Krievijas aizsardzības un rūpniecisko bāzi un kurām piemēro stingrākus eksporta ierobežojumus attiecībā uz divējāda lietojuma precēm un tehnoloģijām, kuras varētu veicināt tehnoloģiju uzlabojumu ieviešanu Krievijas aizsardzības un drošības sektorā, iv) aizliegt jaunus ieguldījumus Krievijas enerģētikas nozarē, kā arī ieviest visaptverošus eksporta ierobežojumus attiecībā uz iekārtām, tehnoloģijām un pakalpojumiem

⁽⁸⁾ Padomes Regula (ES) 2022/345 (2022. gada 1. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/346 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁽⁹⁾ Padomes Regula (ES) 2022/350 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 65, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/351 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 65, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Padomes Regula (ES) 2022/355 (2022. gada 2. marts), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Baltkrieviju (OV L 67, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/356 (2022. gada 2. marts), ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā (OV L 67, 2.3.2022., 103. lpp.).

⁽¹¹⁾ Padomes Regula (ES) 2022/345 (2022. gada 1. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/354 (2022. gada 2. marts), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 63, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁽¹²⁾ Padomes Regula (ES) 2022/398 (2022. gada 9. marts), ar ko groza Padomes Regulu (ES) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 82, 9.3.2022., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Padomes Regula (ES) 2022/394 (2022. gada 9. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 81, 9.3.2022., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/427 (2022. gada 15. marts), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/428 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 13. lpp.).

enerģētikas nozarē un v) ieviest papildu tirdzniecības ierobežojumus attiecībā uz dzelzi un tēraudu, kā arī luksuspēcēm⁽¹⁵⁾. Turklāt Padome nolēma piemērot sankcijas svarīgākajiem Krievijas oligarhiem, lobistiem un propagandistiem, kā arī galvenajiem aviācijas, militārā un divējāda lietojuma, kuģu būves un mašīnbūves nozaru uzņēmumiem⁽¹⁶⁾.

(15) Padome 2022. gada 3. jūnijā pieņēma sesto sankciju paketi⁽¹⁷⁾, ņemot vērā, ka Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu turpinās un ka Baltkrievija to atbalsta, kā arī ņemot vērā to, ka ir ziņots par Krievijas bruņoto spēku pastrādātajām zvērbām. Šajā paketē ietilpst: 1) aizliegums importēt no Krievijas jēlnaftu un naftas pārstrādes produktus (ar ierobežotiem izņēmumiem); 2) SWIFT aizliegums vēl trim Krievijas bankām un vienai Baltkrievijas bankai un 3) vēl trīs Krievijas valstij piederošu mediju kanālu apraides pārtraukšana Savienībā. Savienība arī pieņēma sankcijas pret vēl 65 personām un 18 vienībām. To vidū ir personas, kuras ir atbildīgas par Bučā un Mariupolē pastrādātajām zvērbām.

(16) Padome 2022. gada 21. jūlijā pieņēma septīto sankciju paketi (dēvēta arī par “uzturēšanas un saskaņošanas” paketi⁽¹⁸⁾), kurā ir ietverti šādi papildu pasākumi: 1) zelta importa aizliegums, 2) pastiprinātas ziņošanas prasības attiecībā uz personām, kurām piemēro sankcijas, 3) mērķtiecīgi eksporta aizliegumi, 4) aizliegums piekļūt ostām, 5) finanšu sankcijas, 6) pārtikas nodrošinājums un energoapgādes drošība, 7) atbrīvojumi medicīnas un farmācijas jomā. Savienība pievienoja aktīvu iesaldēšanas sarakstam vēl 54 personas un 10 vienības.

⁽¹⁵⁾ Padomes Regula (ES) 2022/428 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 13. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/430 (2022. gada 15. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 56. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/427 (2022. gada 15. marts), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/429 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 44. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/876 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko īsteno 8.a panta 1. punktu Regulā (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/877 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 11. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/878 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 15. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/879 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 153, 3.6.2022., 53. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/880 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 75. lpp.); Padomes Īstenošanas lēmums (KĀDP) 2022/881 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko īsteno Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 77. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/882 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 88. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/883 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 92. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/884 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 153, 3.6.2022., 128. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/885 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 139. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1269 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 193, 21.7.2022., 1. lpp.), Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/1270 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 193, 21.7.2022., 133. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1271 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 193, 21.7.2022., 196. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1272 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 193, 21.7.2022., 219. lpp.).

- (17) Padome 2022. gada 5. oktobrī pieņēma astoto sankciju paketi, kurā ir ietverti šādi papildu pasākumi ⁽¹⁹⁾: 1) turpmāku personu un vienību iekļaušana sankciju sarakstā, 2) ierobežojumu attiecināšana arī uz Hersonas un Zaporīžjas apgabaliem, 3) jauni importa un eksporta ierobežojumi, 4) naftas cenu griestu ieviešana pēc G7 līmenī panāktās vienošanās, 5) ierobežojumi saistībā ar valsts uzņēmumiem, 6) ierobežojumi, kas skar finanšu, IT konsultāciju un citus darījumdarbības pakalpojumus, un 7) sankciju apiešanas novēršana.
- (18) Ciešā sadarbībā ar ES sankcijas noteica arī starptautiskie partneri, proti, Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Austrālija, Dienvidkoreja, Japāna, Kanāda, Norvēģija un Šveice.

1.2. Uzņēmumi un māsaimniecības, ko skar augstas gāzes un elektroenerģijas cenas vai energoapgādes traucējumi

- (19) Pašreizējā krīze vēl nepieredzēti augstā līmenī ir palielinājusi gāzes un elektroenerģijas cenas – krietni virs jau tā augstā līmeņa, kas novērots laikposmā pirms agresijas. Krievijas apzinātā gāzes plūsmu izmantošana par ieroci ir radījusi ievērojamu nestabilitāti un nenoteiktību ES un globālajos enerģijas tirgos. ES un tās dalībvalstis ir veikušas daudzus pasākumus, lai reaģētu uz augstajām cenām un nodrošinātu energoapgādi. Šajā kontekstā Komisija norāda uz rīkkopu, ar kuru tā nāca klajā jau 2021. gada oktobrī ⁽²⁰⁾ (“oktobra paziņojums”), 2022. gada 8. marta paziņojumu *REPowerEU* (“paziņojums *REPowerEU*”) ⁽²¹⁾ ⁽²²⁾, 2022. gada 18. maija plānu *RePowerEU* ⁽²³⁾, gāzes uzglabāšanas regulu ⁽²⁴⁾, 2022. gada 20. jūlija paziņojumu “*Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst*” ⁽²⁵⁾, Regulu (ES) 2022/1369 par

⁽¹⁹⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1903 (2022. gada 6. oktobris), ar ko groza Regulu (ES) 2022/263 par ierobežojošiem pasākumiem, reaģējot uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 259I, 6.10.2022., 1. lpp.), Padomes Regula (ES) 2022/1904 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 259I, 6.10.2022., 3. lpp.), Padomes Regula (ES) 2022/1905 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 259I, 6.10.2022., 76. lpp.), Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/1906 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 259I, 6.10.2022., 79. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1907 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 259I, 6.10.2022., 98. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1908 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Lēmumu (KĀDP) 2022/266 par ierobežojošiem pasākumiem, ar ko reaģē uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 259I, 6.10.2022., 118. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1909 (2022. gada 6. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 259I, 6.10.2022., 122. lpp.).

⁽²⁰⁾ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Augošās enerģijas cenas: pretdarbības un atbalsta instrumenti*”, COM(2021) 660 final, 2021. gada 13. oktobris.

⁽²¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*REPowerEU: Vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai*”, COM(2022) 108 final, 2022. gada 8. marts.

⁽²²⁾ Izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 10. februāra Regulu (ES) 2021/240 (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.), Komisija pēc pieprasījuma atbalsta dalībvalstis tādu reformu izstrādē un īstenošanā, kuru mērķis ir nodrošināt pieejamāku, drošāku un ilgtspējīgāku enerģiju.

⁽²³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Plāns REPowerEU*”, COM(2022) 230 final, 2022. gada 18. maijs.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).

⁽²⁵⁾ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst*”, COM(2022) 360 final, 2022. gada 20. jūlijs.

koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem ⁽²⁶⁾ un Regulu (ES) 2022/1854 par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai ⁽²⁷⁾. Komisija 2022. gada 18. oktobrī pieņēma paziņojumu par ārkārtas situāciju enerģētikas jomā ⁽²⁸⁾, kura mērķis ir kopīgi sagatavoties, iepirkt gāzi un aizsargāt ES. Saistībā ar šo paziņojumu Komisija ierosināja jaunu ārkārtas regulējumu ⁽²⁹⁾, lai risinātu augsto gāzes cenu problēmu Eiropas Savienībā un nodrošinātu piegādes drošību nākamajā ziemā. Tas tiks darīts, izmantojot kopīgus gāzes iepirkumus, cenu ierobežošanas mehānismus TTF gāzes biržā, jaunus pasākumus attiecībā uz pārredzamu infrastruktūras izmantošanu, solidaritāti starp dalībvalstīm, kā arī pastāvīgus centienus samazināt gāzes pieprasījumu.

- (20) Ļoti augstās enerģijas cenas kaitē ekonomikai, kā arī ES iedzīvotāju, jo īpaši visneaizsargātāko iedzīvotāju, pirktspējai. Eiropas Centrālā banka ir aplēsusi, ka reālais IKP 2022. gada pēdējā ceturksnī samazināsies par 0,1 %, savukārt 2023. gada pirmajā ceturksnī tas saglabāsies nemainīgs, kam par iemeslu galvenokārt ir energoapgādes traucējumi, augstāka inflācija un ar to saistītais pārlicības zudums ⁽³⁰⁾. Enerģijas cenu saglabāšanās augstā līmenī, visticamāk, palielinās nabadzību un ietekmēs uzņēmumu konkurētspēju. Jo īpaši energoietilpīgajām nozarēm ir pieaugušas ražošanas izmaksas. Šis izmaksu pieaugums dažos gadījumos var apdraudēt tādu uzņēmumu darbības turpināšanu Eiropas Savienībā, kuri citādi būtu rentabli, kas, visticamāk, vēlāk ietekmētu nodarbinātību.
- (21) Rīkkopa, ar kuru Komisija nāca klajā 2021. gada oktobrī, ir izrādījusies noderīga, un to plaši piemēro daudzas dalībvalstis, kas ir pieņēmušas daudz pasākumu valsts līmenī. Rīkkopa tika paplašināta 2022. gada pavasarī, kad tika pieņemts paziņojums par īstermiņa tirgus intervenci un elektroenerģijas tirgus modeļa ilgtermiņa uzlabojumiem ⁽³¹⁾.
- (22) Paziņojumā *REPowerEU* ir izklāstīti pasākumi, ar kuriem reaģēt uz enerģijas cenu pieaugumu un papildināt gāzes krājumus ziemai, savukārt plānā *RePowerEU* ⁽³²⁾ ir izklāstītas darbības, kuru mērķis ir paātrināt atjaunīgās enerģijas ieviešanu, veicināt energotaupību un energoefektivitāti un dažādot energoapgādi. Zaļās pārkārtošanās paātrināšana samazinās emisijas, samazinās atkarību no importētā fosilā kurināmā un aizsargās pret cenu pieaugumu. Gāzes uzglabāšanas regulā ⁽³³⁾ ir noteiktas jaunas minimālās saistības gāzes uzglabāšanai, kuru mērķis ir nodrošināt piegādi nākamajā ziemā un saskaņā ar kurām dalībvalstīm 2022. gadā līdz 1. novembrim gāzes krātuves jāpiepilda līdz 80 %, savukārt līdz tam pašam datumam turpmākajos gados – līdz 90 %.
- (23) Tā kā krīze vēl vairāk palielināja piegādes drošības un traucējumu riskus, Savienība sāka gatavoties tam, ka gāzes piegāde no Krievijas varētu tikt pārtraukta uz ilgu laiku un, iespējams, pilnībā. Jaunajā Eiropas gāzes pieprasījuma samazināšanas plānā ⁽³⁴⁾ ir izklāstīti pasākumi, principi un kritēriji koordinētai pieprasījuma samazināšanai, un to papildina Regula (ES) 2022/1369 par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem ⁽³⁵⁾, kurā ir noteikts brīvprātīgas gāzes pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājs, proti, 15 %, visās dalībvalstīs un ar kuru tiek ieviests process, lai vajadzības gadījumā noteiktu saistošu pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāju.

⁽²⁶⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

⁽²⁷⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 2611, 7.10.2022., 1. lpp.).

⁽²⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Paziņojums par ārkārtas situāciju enerģētikas jomā: gatavojamies, iepirkam gāzi un aizsargājam ES kopā", COM(2022) 553 final, 2022. gada 18. oktobris.

⁽²⁹⁾ Priekšlikums Padomes regulai "Solidaritātes veicināšana ar labāk koordinētiem gāzes iepirkumiem, gāzes plūsmu pāri robežām un uzticamiem cenu etaloniem" COM(2022)549 final, 2022. gada 18. oktobris.

⁽³⁰⁾ ECB speciālistu makroekonomiskās prognozes eurozonai, 2022. gada septembris.

⁽³¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Elektroenerģijas tirgus īstermiņa intervences un ilgtermiņa uzlabojumi elektroenerģijas tirgus modeli: rīcības virziens", COM(2022) 236 final, 2022. gada 18. maijs.

⁽³²⁾ COM(2022) 230 final, 2022. gada 18. maijs.

⁽³³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).

⁽³⁴⁾ Eiropas Komisija, Komunikācijas ģenerāldirektorāts, "A European Gas Demand Reduction Plan" (Eiropas gāzes pieprasījuma samazināšanas plāns), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022. gads, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>.

⁽³⁵⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

- (24) Padome 2022. gada 6. oktobrī pieņēma Regulu (ES) 2022/1854 par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai, lai Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem samazinātu enerģijas rēķinus. Regulā (ES) 2022/1854 cita starpā ir iekļauti pasākumi elektroenerģijas pieprasījuma samazināšanai, kas palīdzēs samazināt elektroenerģijas izmaksas patērētājiem un pārdalīt enerģētikas nozares virsienēmumus par labu galapatērētājiem.

1.3. Nepieciešamība Eiropas līmenī stingri koordinēt valstu atbalsta pasākumus

- (25) Mērķtiecīga un samērīga ES valsts atbalsta kontroles piemērošana nodrošina to, ka valsts atbalsta pasākumi ir efektīvi un palīdz uzņēmumiem un darbiniekiem, kurus skārusi pašreizējā krīze. Turklāt ES valsts atbalsta kontrole nodrošina, ka ES iekšējais tirgus nav sadrumstalots un tiek saglabāti vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Iekšējā tirgus integritāte ir svarīga, lai izturētu ārējo spiedienu un izvairītos no sacensībām par subsīdijām, kurās dalībvalstis ar lielāku budžetu var tēriņos pārspēt kaimiņvalstis, kaitējot kohēzijai Savienībā.

1.4. Atbilstīgi valsts atbalsta pasākumi

- (26) Sakarā ar dalībvalstu vispārējiem centieniem risināt ģeopolitiskās situācijas radītās problēmas šajā paziņojumā ir izklāstītas ES valsts atbalsta noteikumos paredzētās dalībvalstu iespējas nodrošināt likviditāti un piekļuvi finansējumam tādiem uzņēmumiem (jo īpaši MVU), kuri pašreizējās krīzes apstākļos saskaras ar ekonomiskām problēmām, kā arī to iespējas stimulēt enerģijas patēriņa samazināšanu.
- (27) Kā izklāstīts oktobra paziņojumā, pasākumi, no kuriem labumu gūst nekomerciāli enerģijas patērētāji, nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka tie nesniedz tiešu labumu konkrētai nozarei vai uzņēmumam. Piemēram, dalībvalstis var piešķirt īpašus sociālos maksājumus visvairāk apdraudētajiem un tādējādi varētu viņiem īstermiņā palīdzēt samaksāt rēķinus par enerģiju, vai tās var piešķirt atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai, vienlaikus nodrošinot efektīvu tirgus darbību.
- (28) Pasākumi, kas vērsti uz enerģijas komercpatērētājiem, nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka šādi pasākumi ir vispārīgi. Šādi neselektīvi pasākumi var būt, piemēram, vispārēji nodokļu vai nodevu samazinājumi, samazinātas likmes piemērošana apgādei ar dabasgāzi, elektroenerģiju vai centralizētajai siltumapgādei vai samazinātas tīkla izmaksas. Ciktāl valsts intervences pasākumus var uzskatīt par atbalstu, tos var uzskatīt par saderīgiem ar valsts atbalsta noteikumiem, ja tie atbilst noteiktām prasībām. Piemēram, atbalstu saskaņotu vides nodokļu samazinājumu veidā, kuri atbilst Enerģijas nodokļu direktīvā⁽³⁶⁾ paredzētajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem un noteikumiem, kā arī Grupu atbrīvojuma regulas noteikumiem, dalībvalstis var īstenot, iepriekš nepaziņojot Komisijai.
- (29) Attiecībā uz šā paziņojuma 2.1. un 2.4. iedaļu jānorāda, ka atbalstu var piešķirt tieši galasaņēmējam vai novirzīt ar enerģijas piegādātāja starpniecību. Ja atbalsts tiek novirzīts ar enerģijas piegādātāja starpniecību, dalībvalstij jāpierāda, ka tā ir ieviesusi mehānismu, ar ko tiek saglabāta konkurence starp piegādātājiem un ar ko nodrošina, ka atbalsts tiek nodots galasaņēmējam.
- (30) Komisija uzskata, ka konkrētām finansiālām vajadzībām varētu būt nepieciešami citi rīki, nevis tie, uz kuriem attiecas šā paziņojuma 2.1., 2.2. un 2.3. iedaļa. Tas jo īpaši varētu būt tad, ja pašreizējā krīze radītu ne tikai likviditātes vajadzības, bet arī ievērojamus zaudējumus, kas varētu mazināt saņēmēja spēju atmaksāt savu parādu un norādītu uz maksātspējas vajadzībām. Gadījumos, kad individuāliem saņēmējiem tiek piešķirtas lielas atbalsta summas un ja minēto saņēmēju spēja atmaksāt savu parādu – uz līdzšinējās peļņitspējas pamata – šķiet problemātiska, dalībvalstis var apsvērt iespēju pieprasīt no saņēmējiem informāciju par šo saņēmēju prognozēto nākotnes peļņitspēju attiecībā uz parāda turpmāku atmaksu nolūkā novērtēt to, vai atšķirīgu rīku (piemēram, maksātspējas atbalsta) izmantošana varētu būt vai kļūt piemērotāka, lai apmierinātu minēto saņēmēju finansiālās vajadzības.

⁽³⁶⁾ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkrāto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

- (31) Īpašos apstākļos ⁽³⁷⁾ dalībvalstis var uzskatīt, ka uzņēmumiem, kuras smagi skārusi pašreizējā krīze, ir vajadzīgs maksātspējas atbalsts, ko nevar pietiekamā apmērā sniegt tikai no privātiem avotiem. Ja bez šāda maksātspējas atbalsta uzņēmumi izbeigtu vai samazinātu darbību un ja darbības izbeigšana vai samazināšana apdraudētu enerģijas tirgus vai citus tirgus, kuri ir sistēmiski nozīmīgi ekonomikai (vai iekšējā tirgus drošībai un noturībai), tad šādu maksātspējas atbalstu varētu uzskatīt par saderīgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.
- (32) Komisija uzskata, ka, veicot katra gadījuma atsevišķu novērtēšanu, īpaši svarīgi ir šādi vispārīgie principi:
- atbalstam jābūt nepieciešamam, atbilstīgam un samērīgam ⁽³⁸⁾, lai novērstu šādu uzņēmumu pēkšņu aiziešanu no tirgus, un tas jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt minimumu, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu minēto uzņēmumu dzīvotspēju;
 - uzņēmums, kas pieder lielākai uzņēmumu grupai vai ko pārņem lielāka uzņēmumu grupa, nav tiesīgs saņemt atbalstu, ja vien nevar pierādīt, ka uzņēmuma grūtības neizriet no izmaksu patvaļīgas sadales starp grupas dalībniekiem, un ka grūtības ir pārāk nopietnas, lai grupa ar tām tiktu galā pati. Šādos gadījumos parasti būs vajadzīgs būtisks grupas devums maksātspējas pasākuma izmaksās;
 - valsts atbalsts jāpiešķir ar nosacījumiem, kas nodrošina valstij samērīgu atlīdzību, piemēram, tādu daļu no saņēmēja vērtības turpmākā pieauguma, kas ir pienācīga, ņemot vērā valsts ieguldītā pašu kapitāla summu attiecībā pret uzņēmuma pašu kapitālu, kas paliek pēc zaudējumu (tostarp paredzamo zaudējumu, ja atbalsta pasākums netiktu piešķirts) ņemšanas vērā;
 - ja atbalsts tiek piešķirts pakārtota parāda vai citu hibrīdkapitāla instrumentu veidā, kopējā atlīdzībā par šādiem instrumentiem pienācīgi jāņem vērā izvēlēta instrumenta iezīmes, tostarp tā subordinācijas līmenis un maksājumu kārtība;
 - būs vajadzīgi pienācīgi konkurences pasākumi saskaņā ar principiem, kas izklāstīti 2014. gada Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņēs ⁽³⁹⁾. Pamatojoties uz katra potenciālā gadījuma specifiku un konkrēto konkurences vidi, kā kompensējošs pasākums var arī būt vajadzīga aktīvu atsavināšana. Turklāt būs vajadzīgi arī rīcību saistīti pasākumi, tostarp saistības, ar kurām nodrošina efektīvu aizliegumu veikt prēmiju maksājumus vai citus mainīgos maksājumus, dividendžu maksājumus un iegādes;
 - attiecībā uz katru saņēmēju dalībvalstīm jāveic ilgtermiņa dzīvotspējas novērtējums un, ja Komisija to uzskata par lietderīgu, tas noteiktā termiņā jāpaziņo Komisijai, lai tā varētu apstiprināt pārstrukturēšanas plānu saskaņā ar Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņēm.
- (33) Dalībvalstis tiek aicinātas, piešķirot atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 2.4. iedaļu, apsvērt iespēju nediskriminējošā veidā noteikt prasības par vides aizsardzību vai energoapgādes drošību. Tās varētu būt, piemēram, šāda veida prasības ⁽⁴⁰⁾:
- prasība saņēmējam konkrētu daļu no enerģijas patēriņa nodrošināt ar atjaunīgajiem energoresursiem, piemēram, izmantojot elektroenerģijas pirkuma līgumus vai tiešus ieguldījumus enerģijas ražošanā no atjaunīgajiem energoresursiem;
 - prasība veikt ieguldījumus energoefektivitātē, samazinot enerģijas patēriņu attiecībā pret ekonomikas izlaidi, piemēram, samazinot patēriņu ražošanas procesos, apkurē vai pārvadājumos, jo īpaši veicot pasākumus, ar kuriem īsteno ieteikumus, kas sniegti energoauditos, kuri veikti saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 8. panta 2. vai 4. punktu un VI pielikumu;

⁽³⁷⁾ Intervence ir jāierobežo, īstenojot to tikai situācijās, kad intervernce ir kopīgās interesēs.

⁽³⁸⁾ Atbalsts principā ir samērīgs tad, ja tas nepārsniedz saņēmēja kapitāla struktūras atjaunošanai vajadzīgo tādā līmenī, kāds tas bija pirms krīzes, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu. Novērtējot atbalsta samērīgumu, tiks ņemts vērā valsts atbalsts, kas saņemts vai plānots saistībā ar pašreizējo krīzi, un jo īpaši atbalsts, kurš sniegts saskaņā ar šo paziņojumu.

⁽³⁹⁾ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

⁽⁴⁰⁾ Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot iespējas piešķirt atbalstu, kas apstiprināts saskaņā ar 2022. gada Pamatnostādņēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (CEEAG), jo īpaši attiecībā uz atjaunīgajiem energoresursiem, energoefektivitāti vai citiem dekarbonizācijas pasākumiem.

- c. prasība, veicot ieguldījumus, samazināt vai dažādot dabasgāzes patēriņu, piemēram, ar elektrifikācijas pasākumiem, kuros izmanto atjaunīgos energoresursus vai apritīgus risinājumus, piemēram, atlikumgāzu atkalizmantošanu;
- d. prasība veikt elastīgus ieguldījumus, kuru mērķis ir vienkāršot uzņēmējdarbības procesu pielāgošanu cenu signāliem elektroenerģijas tirgos.
- (34) Turklāt dalībvalstis var piešķirt atbalstu, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījuši ārkārtēji notikumi, saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Šāds valsts atbalsts, kura mērķis ir mazināt kaitējumu, ko tieši nodarījuši pašreizējie un ārkārtējie Krievijas agresijas pret Ukrainu notikumi, var aptvert arī konkrētas tiešas sekas, ko rada šajā sakarā noteiktās ekonomiskās sankcijas vai pretpasākumi, kuri nelabvēlīgi skar saņēmēja veikto saimniecisko darbību vai konkrētu un nodalāmu tā darbības daļu.
- (35) Kaitējumu, ko tieši izraisījuši dabasgāzes vai elektroenerģijas patēriņa obligātie samazinājumi, kurus dalībvalstīm var nākties noteikt, var novērtēt saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu ar nosacījumu, ka nav pārmērīgas kompensācijas.
- (36) Dalībvalstīm ir jāpaziņo par šādiem atbalsta pasākumiem, un Komisija tos novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Šādu atbalstu var piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.
- (37) Saskaņā ar Regulu (ES) 2022/1369 par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem ⁽⁴¹⁾ dalībvalstis var apsvērt piemērotus pasākumus, lai stimulētu brīvprātīgu gāzes pieprasījuma samazinājumu. Ja dalībvalstis saistībā ar pašreizējo krīzi plāno ieviest šādus stimulus, Komisija šādus pasākumus novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Lai gan tam būs nepieciešama katra gadījuma atsevišķa novērtēšana, Komisija uzskata, ka īpaši svarīgi ir šādi elementi:
- konkurencē balstīta procesa izmantošana, pamatojoties uz pārredzamiem kritērijiem, lai slēgtu līgumus par apjomu brīvprātīgai pieprasījuma samazināšanai;
 - nav nekādu oficiālu ierobežojumu pārrobežu tirdzniecībai vai plūsmām;
 - attiecīgo stimulu ierobežošana, lai nākotnē pieprasītu samazinājumus, kas pārsniedz tos, kurus saņēmējs būtu veicis neatkarīgi no pasākuma;
 - kopējā galīgā gāzes pieprasījuma tūlītējs samazinājums attiecīgajā dalībvalstī, vienlaikus izvairoties no dabasgāzes pieprasījuma vienkāršas pārbīdes.
- (38) Dalībvalstis var arī apsvērt pasākumus, lai stimulētu gāzes krātuvju piepildīšanu, ciktāl tirgus nestimulē to pienācīgi darīt. Ja dalībvalstis saistībā ar pašreizējo krīzi plāno piešķirt stimulus gāzes krātuvju piepildīšanai, Komisija tos novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu ⁽⁴²⁾. Lai gan tam būs nepieciešama katra gadījuma atsevišķa novērtēšana, Komisija uzskata, ka īpaši svarīgi ir šādi elementi:
- konkurencē balstīta procesa izmantošana, pamatojoties uz pārredzamiem kritērijiem, lai minimizētu atbalstu;
 - nav nekādu ierobežojumu pārrobežu tirdzniecībai vai plūsmām;
 - aizsardzības pasākumi, lai izvairītos no pārmērīgas kompensācijas;
 - atbilstība Regulas (ES) 2017/1938 ⁽⁴³⁾ 6.a–6.d pantā noteiktajiem pienākumiem un nosacījumiem attiecībā uz gāzes krātuvju piepildījumu un stimulēšanu, jo īpaši 6.b panta 2. un 3. punktā izklāstītajiem atbalsta pasākumu nosacījumiem.

⁽⁴¹⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

⁽⁴²⁾ Sk. Komisijas 2022. gada 12. jūlija Lēmumu SA.103012 (2022/NN) – stimulējošs pasākums dabasgāzes uzglabāšanai *Bergermeer* krātuvē nākamajam apkures periodam.

⁽⁴³⁾ Tā tika grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 29. jūnija Regulu (ES) 2022/1032 (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).

- (39) Komisija katrā atsevišķā gadījumā apsvērs iespējamu nepieciešamu, samērīgu un piemērotu atbalstu saskaņā ar Komisijas paziņojumu "Taupīsim gāzi drošai ziemai" ⁽⁴⁴⁾ un gāzes piegādes drošības valstu ārkārtas plāniem, lai pielāgotu iekārtas, kas palīdzēs uz ierobežotu laiku aizstāt gāzi ar citu, piesārņojošāku oglekļa kurināmo. Atbilstīgi ES klimata mērķiem jebkādam šādam alternatīvam oglekļa kurināmajam ir jābūt ar viszemāko iespējamo emisiju saturu, savukārt atbalstam jābūt saistītam ar energoefektivitātes centieniem un jānovērš iesūkštes efekts pēc krīzes. Šādu pasākumu nolūks var būt gan gāzes patēriņa iepriekšēja samazināšana, gan arī reaģēšana uz dabasgāzes pieprasījuma obligātajiem samazinājumiem, ja vien tie netiek kompensēti citādi ⁽⁴⁵⁾.
- (40) Ņemot vērā ar preču transportēšanu uz Ukrainu un no tās saistītās problēmas, Komisija katrā atsevišķā gadījumā apsvērs iespējamu atbalstu apdrošināšanai vai pārapsedrošināšanai attiecībā uz preču pārvadājumiem uz Ukrainu un no tās. Citstarp dalībvalstīm būs jāpierāda, ka apdrošināšana vai pārapsedrošināšana nav pieejama vispār vai ir pieejama par cenām, kas ir ievērojami augstākas nekā pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā.
- (41) Bēgļu un humānās palīdzības materiālu pārvadājumi neietilpst ES valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā, ja valsts īsteno savas publiskās pilnvaras (pretstatā saimnieciskās darbības veikšanai) un ja pārvadājumu pakalpojumi netiek pirkti par cenām, kuras pārsniedz tirgus cenu.
- (42) Atbalsts, ko dalībvalstis uzņēmumiem piešķir saskaņā ar šo paziņojumu un kas tiek virzīts caur kredītiestādēm kā finanšu starpniecēm, šiem uzņēmumiem dod tiešu labumu. Tomēr tas var radīt netiešas priekšrocības finanšu starpniekiem. Tomēr 2.2. un 2.3. iedaļas aizsardzības līdzekļi neparedz šādu netiešu priekšrocību mērķi saglabāt vai atjaunot kredītiestāžu dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Tādējādi šāds atbalsts netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES (Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva – BAND) ⁽⁴⁶⁾, ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 806/2014 (vienotais noregulējuma mehānisms – VNM regula) ⁽⁴⁷⁾, un netiktu novērtēts saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei ⁽⁴⁸⁾.
- (43) Atbalsts, ko dalībvalstis kredītiestādēm piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, lai kompensētu tiešos zaudējumus, kuri radušies pašreizējās krīzes rezultātā, un kā mērķis nav saglabāt vai atjaunot iestādes vai vienības dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju, netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar BAND direktīvu, ne saskaņā ar VNM regulu, un tas arī netiktu novērtēts saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁴⁾ COM(2022) 360/2, 2022. gada 20. jūlijā.

⁽⁴⁵⁾ Elektroenerģijas ražošanas kontekstā kā piemērs ir minams Komisijas 2022. gada 30. septembra lēmums par valsts atbalstu SA.103662(2022/N) – Vācija – no lignīta ražotās elektroenerģijas piegādes pagaidu rezerve gāzes taupīšanai.

⁽⁴⁶⁾ OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp., sk. BAND regulas 2. panta 1. punkta 28. apakšpunktu.

⁽⁴⁷⁾ OV L 225, 30.7.2014., 1. lpp., sk. VNM regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktu.

⁽⁴⁸⁾ Paziņojums "Finanšu iestāžu rekapitalizācija pašreizējās finanšu krīzes apstākļos – atbalsta ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam un aizsardzības līdzekļi pret pārmērīgiem konkurences traucējumiem" (OV C 10, 15.1.2009., 2. lpp.); Komisijas paziņojums par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē (OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.); Paziņojums par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem (OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2011. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem finanšu iestāžu labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 329, 7.12.2010., 7. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2012. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem finanšu iestāžu labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 356, 6.12.2011., 7. lpp.) un Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi ("2013. gada banku darbības paziņojums") (OV C 216, 30.7.2013., 1. lpp.).

⁽⁴⁹⁾ Par visiem pasākumiem kredītiestāžu vai citu finanšu iestāžu atbalstam, kuri ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē un kuri neietilpst šā paziņojuma tvērumā, jāpaziņo Komisijai, un tie tiks novērtēti saskaņā ar attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem.

- (44) Ja pašreizējās krīzes un sakarā ar minēto agresiju noteikto sankciju dēļ kredītiestādēm būs vajadzīgs ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem (sk. *BAND* direktīvas 2. panta 1. punkta 28. apakšpunktu un *VNM* regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktu) likviditātes, rekapitalizācijas vai samazinātas vērtības aktīvu pasākuma veidā, būs jānovērtē, vai pasākums atbilst *BAND* direktīvas 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta un *VNM* regulas 18. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta nosacījumiem. Ja pēdējie minētie nosacījumi būs izpildīti, kredītiestāde, kas saņem šādu ārkārtas finansiālo atbalstu no publiskā sektora līdzekļiem, netiks uzskatīta par tādu, kas kļūst maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga.
- (45) Ciktāl šādi pasākumi risinās problēmas, kas saistītas ar Krievijas agresiju pret Ukrainu un ar sankcijām, kas noteiktas sakarā ar šo agresiju, tiks uzskatīts, ka uz tiem attiecas 2013. gada banku darbības paziņojuma ⁽⁵⁰⁾ 45. punkts, kurā noteikts izņēmums prasībai par sloga sadali starp akcionāriem un pakārtotajiem kreditoriem.
- (46) Saņēmēja ražošanas vai citas darbības pārvietošana no citas valsts Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) uz atbalstu piešķirošās dalībvalsts teritoriju nav tāda atbalsta saņemšanas nosacījums, ko piešķir saskaņā ar šo paziņojumu. Šāds nosacījums, iespējams, kaitētu iekšējam tirgum. Šajā saistībā nav svarīgs faktiski zaudēto darbvietu skaits saņēmēja sākotnējā uzņēmumā Eiropas Ekonomikas zonā.
- (47) Atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu nepiešķir tādiem uzņēmumiem, kam piemēro ES pieņemtās sankcijas, tostarp, bet ne tikai:
- personām, vienībām vai struktūrām, kas ir konkrēti minētas tiesību aktos, ar kuriem nosaka minētās sankcijas,
 - uzņēmumiem, kas ir tādu personu, vienību vai struktūru īpašumā vai kontrolē, pret kurām vērstas ES pieņemtās mērķtiecīgās sankcijas, vai
 - uzņēmumiem, kuri darbojas tādās nozarēs, pret kurām vērstas ES pieņemtās sankcijas, ciktāl atbalsts apdraudētu attiecīgo sankciju mērķus.

1.5. LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērojamība

- (48) Atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var atzīt atbalstu, kura mērķis ir “novērst nopietnus traucējumus dalībvalsts tautsaimniecībā.” Šajā sakarā Savienības tiesas ir lēmušas, ka šādā gadījumā nopietnajiem traucējumiem jāietekmē visa attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecība, nevis tikai viena reģiona vai tās teritorijas daļu tautsaimniecība. Tas arī atbilst vajadzībai šauri interpretēt visus izņēmuma noteikumus, piemēram, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu ⁽⁵¹⁾. Komisija lēmumu pieņemšanas praksē ir konsekventi piemērojuši minēto interpretāciju ⁽⁵²⁾.
- (49) Komisija uzskata, ka Krievijas agresijas pret Ukrainu un ES vai tās starptautisko partneru šajā sakarā pieņemto sankciju un pretpasākumu, ko veikusi, piemēram, Krievija, rezultātā ir radusies ievērojama ekonomiskā nenoteiktība, ir traucētas tirdzniecības plūsmas un piegādes ķēdes un ievērojami un negaidīti pieaugušas cenas, jo īpaši dabasgāzes un elektroenerģijas cenas, kā arī daudzu citu resursu, izejvielu un primāro preču cenas, tai skaitā agropārtikas nozarē. Šīs sekas kopā ir visās dalībvalstīs radījušas nopietnus traucējumus tautsaimniecībā. Piegādes ķēdes traucējumiem un augošajai nenoteiktībai ir tiešas vai netiešas sekas daudzās nozarēs. Turklāt enerģijas cenu pieaugums skar gandrīz visas saimnieciskās darbības visās dalībvalstīs. Attiecīgi Komisija uzskata, ka virkni ekonomikas nozaru visās dalībvalstīs skar nopietni ekonomikas traucējumi. Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi noteikt novērtēšanas kritērijus valsts atbalsta pasākumiem, ko dalībvalstis var izmantot, lai novērstu šos nopietnos traucējumus.

⁽⁵⁰⁾ Sk. 48. zemsvītras piezīmi.

⁽⁵¹⁾ Apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96, *Freistaat Sachsen u. c./ Komisija*, EU:T:1999:326, 167. punkts.

⁽⁵²⁾ Komisijas Lēmums 98/490/EK lietā C 47/96, *Crédit Lyonnais* (OV L 221, 8.8.1998., 28. lpp.), 10.1. punkts, Komisijas Lēmums 2005/345/EK lietā C 28/02, *Bankgesellschaft Berlin* (OV L 116, 4.5.2005., 1. lpp.), 153. un turpmākie punkti, un Komisijas Lēmums 2008/263/EK lietā C 50/06, *BAWAG* (OV L 83, 26.3.2008., 7. lpp.), 166. punkts. Sk. Komisijas lēmumu lietā NN 70/07, *Northern Rock* (OV C 43, 16.2.2008., 1. lpp.), Komisijas lēmumu lietā NN 25/08, *Rescue aid to Risikoabschirmung WestLB* (OV C 189, 26.7.2008., 3. lpp.), Komisijas 2008. gada 4. jūnija lēmumu par valsts atbalstu C 9/08, *SachsenLB* (OV L 104, 24.4.2009., 34. lpp.) un Komisijas 2017. gada 16. jūnija lēmumu lietā SA.32544 (2011/C), *Restructuring of TRAINOSE S.A.* (OV L 186, 24.7.2018., 25. lpp.).

- (50) Konkrēti, valsts atbalsts ir pamatots un to var uz ierobežotu laiku atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tā mērķis ir novērst likviditātes trūkumu, ar ko saskaras uzņēmumi, kurus tieši vai netieši skar nopietni ekonomikas traucējumi, ko izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, ES vai tās starptautisko partneru noteiktās sankcijas, kā arī ekonomikas pretpasākumi, kurus veikusi, piemēram, Krievija.
- (51) Šajā paziņojumā Komisija izklāsta saderības novērtējuma kritērijus, kurus tā parasti piemēros atbalstam, ko dalībvalstis šajā sakarā piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Tāpēc dalībvalstīm ir jāpierāda, ka Komisijai paziņotie valsts atbalsta pasākumi, kuri ir šā paziņojuma tvērumā, ir vajadzīgi, atbilstīgi un samērīgi, lai novērstu nopietnus traucējumus attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecībā, un ka ir izpildītas visas šajā paziņojumā izklāstītās prasības.
- (52) Valsts atbalsta pasākumi, kas paziņoti un novērtēti saskaņā ar šo paziņojumu, ir paredzēti atbalsta sniegšanai tādiem uzņēmumiem, kuri darbojas Eiropas Savienībā un kurus skar Krievijas militārā agresija un/vai sekas, ko rada noteiktās ekonomiskās sankcijas un represīvie pretpasākumi, kurus sakarā ar tām veikusi, piemēram, Krievija. Atbalsta pasākumus nekādā gadījumā nedrīkst izmantot, lai mazinātu ES vai tās starptautisko partneru noteikto sankciju paredzēto ietekmi, un tiem ir pilnībā jāatbilst piemērojamās regulās paredzētajiem pretapišanas noteikumiem⁽⁵³⁾. Jo īpaši ir jāizvairās, ka fiziskas personas vai vienības, kurām ir piemērojamas sankcijas, gūst labumu no šādiem pasākumiem tiešā vai netiešā veidā⁽⁵⁴⁾.
- (53) Šā paziņojuma tvērumā ietilpstošos valsts atbalsta pasākumus var savstarpēji kumulēt, ievērojot šā paziņojuma konkrēto iedaļu prasības. Šā paziņojuma aptvertos valsts atbalsta pasākumus var kumulēt ar atbalstu, kas sniegts atbilstoši *de minimis* regulām⁽⁵⁵⁾, vai atbalstu, kurš sniegts atbilstoši grupu atbrīvojuma regulām⁽⁵⁶⁾, ar nosacījumu, ka tiek ievērotas minēto regulu normas un kumulācijas noteikumi. Valsts atbalsta pasākumus, uz kuriem attiecas šis paziņojums, var kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu⁽⁵⁷⁾, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti tajā paredzētie kumulācijas noteikumi. Ja dalībvalstis vienam un tam pašam saņēmējam piešķir aizdevumus vai garantijas saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu, kā arī ar šo paziņojumu un ja aizdevuma pamatsummas kopsumma ir aprēķināta, pamatojoties uz saņēmēja pašdeklarētām likviditātes vajadzībām, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka šīs likviditātes vajadzības ar atbalstu tiek segtas tikai vienreiz. Tāpat atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu var kumulēt ar atbalstu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, bet ir jānovērs pārmērīga kompensācija par saņēmējam nodarīto kaitējumu.
- (53) Piemēram, 12. pants Padomes Regulā (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 229, 31.7.2014., 1. lpp.).
- (54) Ņemot vērā īpašo situāciju ar divām secīgām krīzēm, kuras ir skārušas uzņēmumus dažādos veidos, dalībvalstis pēc izvēles var atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu sniegt arī grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.
- (55) Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.), Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē (OV L 352, 24.12.2013., 9. lpp.), Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.) un Komisijas Regula (ES) Nr. 360/2012 (2012. gada 25. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 114, 26.4.2012., 8. lpp.).
- (56) Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula) (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.), Komisijas Regula (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.), un Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris), ar ko konkrētas atbalsta kategorijas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zvejas un akvakultūras produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 369, 24.12.2014., 37. lpp.).
- (57) Komisijas paziņojums "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (OV C 911, 20.3.2020., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas paziņojumiem C(2020) 2215 (OV C 112 I, 4.4.2020., 1. lpp.), C(2020) 3156 (OV C 164, 13.5.2020., 3. lpp.), C(2020) 4509 (OV C 218, 2.7.2020., 3. lpp.), C(2020) 7127 (OV C 340 I, 13.10.2020., 1. lpp.), C(2021) 564 (OV C 34, 1.2.2021., 6. lpp.) un C(2021) 8442 (OV C 473, 24.11.2021. 1. lpp.).

2. VALSTS ATBALSTA PAGaidu PASĀKUMI

2.1. Ierobežotas atbalsta summas

- (54) Papildus esošajām iespējām, kas pamatotas ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, pašreizējās krīzes laikā piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums var būt pagaidu ierobežotas atbalsta summas tādiem uzņēmumiem, kurus skārusi Krievijas agresija pret Ukrainu un/vai noteiktās sankcijas vai veiktie represīvie pretpasākumi.
- (55) Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi (īpašie noteikumi primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai, zvejniecības un akvakultūras nozarēm ir izklāstīti 56. punktā):
- kopējais atbalsts nevienā brīdī nepārsniedz 2 miljonus EUR vienam uzņēmumam ⁽⁵⁸⁾. Atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamu avansu, garantiju ⁽⁵⁹⁾, aizdevumu ⁽⁶⁰⁾ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz kopējo maksimālo summu 2 miljonu EUR apmērā vienam uzņēmumam; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
 - atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu;
 - atbalsts tiek piešķirts ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī ⁽⁶¹⁾;
 - atbalsts tiek piešķirts krīzes skartiem uzņēmumiem;
 - atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ⁽⁶²⁾ pārstrādi vai tirdzniecību, tiek piešķirts ar nosacījumu, ka to daļēji vai pilnībā nenodod primārajiem ražotājiem un tas nav balstīts uz tādu produktu cenu vai daudzumu, kurus attiecīgie uzņēmumi laiduši tirgū vai kuri iegādāti no primārajiem ražotājiem, izņemot, ja pēdējā minētajā gadījumā attiecīgie uzņēmumi produktus nav laiduši tirgū vai ir izmantojuši nepārtikas mērķiem, piemēram, destilācijai, metanizācijai vai kompostēšanai.
- (56) Atkāpjoties no 55. punkta a) apakšpunkta, atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē, papildus nosacījumiem, kas minēti 55. punkta b)–d) apakšpunktā, piemēro šādus īpašus nosacījumus:
- kopējais atbalsts nevienā brīdī nepārsniedz 250 000 EUR vienam uzņēmumam, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, un 300 000 EUR vienam uzņēmumam, kurš darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē; ⁽⁶³⁾ atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamu avansu, garantiju ⁽⁶⁴⁾, aizdevumu ⁽⁶⁵⁾ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz kopējo attiecīgo maksimālo summu 250 000 EUR vai 300 000 EUR vienam uzņēmumam; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;

⁽⁵⁸⁾ Nosakot, vai ir pārsniegts attiecīgais maksimālais apjoms, netiks ņemts vērā atbalsts, kas piešķirts, pamatojoties uz shēmām, kuras apstiprinātas saskaņā ar šo iedaļu, un kas atmaksāts pirms jauna atbalsta piešķiršanas saskaņā ar šo iedaļu.

⁽⁵⁹⁾ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 61. punkta i) apakšpunktā.

⁽⁶⁰⁾ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 64. punkta g) apakšpunktā.

⁽⁶¹⁾ Ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā, nodokļa saistībām, attiecībā uz kurām šis atvieglojums tiek piešķirts, ir jāiestājas ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī.

⁽⁶²⁾ Kā definēts 2. panta 6. punktā un 2. panta 7. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

⁽⁶³⁾ Nosakot, vai ir pārsniegts attiecīgais maksimālais apjoms, nedrīkst ņemt vērā atbalstu, kas piešķirts, pamatojoties uz shēmām, kuras apstiprinātas saskaņā ar šo iedaļu, un kas atmaksāts pirms jauna atbalsta piešķiršanas saskaņā ar šo iedaļu.

⁽⁶⁴⁾ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 61. punkta i) apakšpunktā.

⁽⁶⁵⁾ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 64. punkta g) apakšpunktā.

- b. atbalsta summu, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, nebalsta uz tirgū laisto produktu cenu vai daudzumu;
- c. atbalsts uzņēmumiem, kuri darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē, neattiecas ne uz vienu no atbalsta kategorijām, kas minētas Regulas (ES) Nr. 717/2014 ⁽⁶⁶⁾ 1. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā.

- (57) Ja uzņēmums darbojas vairākās nozarēs, kurām piemēro dažādas maksimālās summas saskaņā ar 55. punkta a) apakšpunktu un 56. punkta a) apakšpunktu, attiecīgajai dalībvalstij piemērotā veidā, piemēram, izmantojot uzskaites nodalīšanu, jānodrošina, ka attiecībā uz katru no minētajām darbībām tiek ievēroti maksimālie apjomi un ka netiek pārsniegta maksimālā kopējā summa 2 miljonu EUR apmērā vienam uzņēmumam. Ja uzņēmums darbojas nozarēs, uz kurām attiecas 56. punkta a) apakšpunkts, nedrīkstētu pārsniegt maksimālo kopējo summu 300 000 EUR apmērā vienam uzņēmumam.
- (58) Pasākumus, kas atmaksājami avansu, garantiju, aizdevumu vai citu atmaksājamo instrumentu veidā piešķirti saskaņā ar šo paziņojumu, var pārvērst cita veida atbalstā, piemēram, dotācijās, ar nosacījumu, ka pārvēršana tiek veikta ne vēlāk kā 2024. gada 30. jūnijā un tiek ievēroti šīs iedaļas nosacījumi.

2.2. Likviditātes atbalsts garantiju veidā

- (59) Lai nodrošinātu to uzņēmumu likviditāti, kurus skar pašreizējā krīze, piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos var būt publiskas garantijas aizdevumiem uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu ⁽⁶⁷⁾.
- (60) Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar šo iedaļu, nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kurš piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.3. iedaļu, un otrādi, kā arī to nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējuma 3.2. vai 3.3. iedaļu. Garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar šo iedaļu, var kumulēt dažādiem aizdevumiem ar nosacījumu, ka kopējā aizdevuma summa vienam saņēmējam nepārsniedz šā paziņojuma 61. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus. Saņēmējs vienlaicīgi var gūt labumu no vairākiem pasākumiem atbilstoši šai iedaļai ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 61. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus.
- (61) Komisija šādu valsts atbalstu, ko sniegs publisko garantiju veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tiks izpildīti turpmāk minētie nosacījumi:
- a. publiskās garantijas tiks piešķirtas jauniem atsevišķiem aizdevumiem, kas izsniegti uzņēmumiem;
- b. garantijas prēmijas katram atsevišķam aizdevumam nosaka minimālā līmenī, kas pakāpeniski palielinās, palielinoties garantētā aizdevuma ilgumam, kā norādīts tabulā:

Saņēmēja veids	1. gadā	2. un 3. gadā	4.–6. gadā
MVU	25 bāzes punkti	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti
Lieli uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

⁽⁶⁶⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 90, 28.6.2014., 45. lpp.).

⁽⁶⁷⁾ Šajā iedaļā jēdziens "publiskas garantijas aizdevumiem" ietver arī garantijas konkrētiem faktoringa produktiem, proti, garantijas faktoringam ar regresa tiesībām un reversajam faktoringam gadījumos, kad faktoringa kredītoram ir tiesības uz regresa prasību pret faktoringa kredītņēmēju. Attiecināmi reversā faktoringa produkti drīkst būt tikai produkti, kurus izmanto tikai pēc tam, kad pārdevējs jau ir nodrošinājis savu darījuma daļu, t. i., produkts ir piegādāts vai pakalpojums ir sniegts. Finanšu līzings arī ietilpst jēdzienā "publiskas garantijas aizdevumiem". Ja publisko garantiju mērķis ir apmierināt to uzņēmumu likviditātes vajadzības, kuriem jāsniedz finanšu nodrošinājums tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, šīs publiskās garantijas izņēmuma kārtā var segt arī banku garantijas vai tikt sniegtas centrālajiem darījumu partneriem vai tūrvērtēs dalībniekiem kā finanšu nodrošinājums.

- c. alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto tabulu, taču vienlaikus garantijas termiņu, garantijas prēmijas un garantijas segumu var modulēt katrai pamatā esošajai atsevišķajai aizdevuma pamatsummai, piemēram, mazāks garantijas segums varētu kompensēt ilgāku termiņu vai pielaut mazākas garantijas prēmijas; visā garantijas darbības laikā var izmantot vienotu prēmiju, ja tā ir lielāka par katram saņēmēju veidam noteikto minimālo prēmiju 1. gadam, kas norādīta iepriekš izklāstītajā tabulā un pielāgota atbilstoši garantijas ilgumam un garantijas segumam saskaņā ar šo punktu;
- d. garantiju piešķir vēlākais līdz 2023. gada 31. decembrim;
- e. kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam, kam garantija piešķirta saskaņā ar šo iedaļu, nepārsniedz:
- i. 15 % no saņēmēja vidējā kopējā gada apgrozījuma pēdējos trijos noslēgtajos pārskata periodos ⁽⁶⁸⁾;
 - ii. 50 % no enerģijas izmaksām 12 mēnešos pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas mēneša ⁽⁶⁹⁾, vai
 - iii. ja dalībvalsts Komisijai tās novērtējuma vajadzībām iesniedz pienācīgu pamatojumu (piemēram, saistībā ar grūtībām, ar ko saņēmējs saskaras pašreizējās krīzes laikā) ⁽⁷⁰⁾, aizdevuma summu var palielināt:
 - lai segtu likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem MVU ⁽⁷¹⁾ un turpmākajiem 6 mēnešiem lieliem uzņēmumiem;
 - attiecībā uz lieliem uzņēmumiem, kuriem jāsniedz finanšu nodrošinājums tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, – lai segtu no šīm darbībām izrietošas likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem;
 - likviditātes vajadzības būtu jānosaka, izmantojot saņēmēja pašaplicinājumu ⁽⁷²⁾;
 - likviditātes vajadzības, ko jau sedz atbalsta pasākumi saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu, nevar segt ar pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo paziņojumu;
- f. garantijas ilgums nepārsniedz sešus gadus, izņemot gadījumus, kad tā modulēta saskaņā ar 61. punkta c) apakšpunktu, un garantija nepārsniedz:
- i. 90 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus proporcionāli un ar vienādiem nosacījumiem cieš kredītiestāde un valsts, vai
 - ii. 35 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus vispirms pieskaita valstij un tikai pēc tam kredītiestādēm (t. i., pirmās kārtas zaudējumu garantija); un
 - iii. abos iepriekš minētajos gadījumos, kad aizdevuma apjoms laika gaitā samazinās, piemēram, tādēļ, ka aizdevumu sāk atmaksāt, garantētā summa ir proporcionāli jāsamazina;

⁽⁶⁸⁾ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav trīs noslēgtu gada pārskatu, 61. punkta e) apakšpunkta i) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁽⁶⁹⁾ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav uzskaites par visiem iepriekšējiem divpadsmit mēnešiem, 61. punkta e) apakšpunkta ii) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁽⁷⁰⁾ Attiecīgais pamatojums varētu attiekties uz saņēmējiem, kuri darbojas tādās nozarēs, kuras īpaši skar agresijas tiesās vai netiesās sekas, tai skaitā ES, tās starptautisko partneru noteiktās sankcijas, kā arī pretpasākumi, ko veikusi, piemēram, Krievija. Minētās sekas var būt, piemēram, piegādes ķēžu traucējumi vai nesamaksāti maksājumi no Krievijas vai Ukrainas, paaugstināts kibernetiskumu risks vai cenu pieaugums konkrētiem resursiem vai izejvielām, kurus skārusi pašreizējā krīze.

⁽⁷¹⁾ Kā definēts Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikumā.

⁽⁷²⁾ Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas. Komisija precizē, ka, kamēr šis paziņojums ir spēkā, dalībvalstis saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt papildu publiskās garantijas saņēmējiem, kuri jau ir saņēmuši šādu atbalstu, nolūkā ņemt vērā jaunas likviditātes vajadzības, kas nebija iekļautas sākotnējā likviditātes vajadzību novērtējumā. Jebkuram šādam atbalstam ir jāatbilst visiem šajā paziņojumā paredzētajiem nosacījumiem un jānodrošina, ka vienas un tās pašas likviditātes vajadzības tiek segtas tikai vienu reizi.

- g. ar pienācīgu pamatojumu, ko iesniedz dalībvalsts, un atkāpjoties no 61. punkta a), e), f) un h) apakšpunkta, publisko garantiju var sniegt centrālajiem darījumu partneriem vai tīrvērtes dalībniekiem kā nefondētu finanšu nodrošinājumu ⁽⁷³⁾, lai segtu jaunas likviditātes vajadzības, kuras izriet no nepieciešamības enerģētikas uzņēmumiem sniegt finanšu nodrošinājumu tādām tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, kam veikta tīrvērte. Šo nefondēto garantiju segums izņēmuma kārtā var pārsniegt 90 %. Attiecībā uz šīm nefondētajām garantijām dalībvalstij:
- i. ja garantijas segums pārsniedz 90 %, pamatojoties uz pārlicinošiem un konkrētiem pierādījumiem, jāpierāda nepieciešamība pēc šāda lielāka garantijas seguma un jāapņemas pārliecinātā un regulāri uzraudzīt, ka galasaņēmēji šīs likviditātes vajadzības nevar apmierināt, izmantojot citus pašfinansēšanās avotus vai ārējā finansējuma avotus, ieskaitot citu atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu;
- ii. jāpamato garantijas summa, kura nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt summu, kas nepieciešama, lai segtu likviditātes vajadzības nākamajiem 12 mēnešiem, kuras izriet no nepieciešamības sniegt finanšu nodrošinājumu tādām tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, kam veikta tīrvērte. Dalībvalstīm šīs vajadzības ir regulāri jāpārskata;
- iii. jāpamato garantijas termiņš, kam ir jābūt ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī un kas nekādā gadījumā nepārsniedz laikposmu, kurā šādas garantijas tiek uzskatītas par augsti likvidu nodrošinājumu saskaņā ar grozīto Komisijas 2012. gada 19. decembra Deleģēto regulu (ES) Nr. 153/2013, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par prasībām centrālajiem darījumu partneriem ⁽⁷⁴⁾;
- iv. uzskatāmi jāparāda, kā garantijas mobilizēšanas nosacījumi pietiekami novērsīs bezrūpīgas rīcības risku attiecībā uz saņēmēju un finanšu starpnieku. Tas jo īpaši attiecas uz nosacījumu par garantēto summu atgūšanu no galasaņēmēja, un šādā gadījumā dalībvalsts prasījumiem pret galasaņēmēja aktīviem ir jāpiešķir tāda paša vai augstāka līmeņa prioritāte, kādu piešķir galasaņēmēja pārējiem neatmaksātajiem augstākas prioritātes parādiem un aizdevumiem;
- v. jānorāda prēmijas, kuras tiks piemērotas šādām garantijām un kurām jābūt vismaz vienādām ar garantijas prēmijām, kas norādītas 61. punkta b) apakšpunktā sniegtajā tabulā un kam pieskaitīti 200 bāzes punkti un, ja centrālais darījumu partneris vai tīrvērtes dalībnieks attiecībā uz nefondētā nodrošinājuma pozīciju neiekasē procentu likmi vai maksas, jāpieskaita 64. punkta b) apakšpunktā noteiktā pamatlikme;
- vi. jānodrošina, ka tiek ievērots arī 61. punkta d) un i) apakšpunkts. Iespēja, kas paredzēta 61. punkta c) apakšpunktā, nav piemērojama, un garantija attiecas tikai uz šā 61. punkta g) apakšpunktā noteiktajām likviditātes vajadzībām;
- h. garantija attiecas uz ieguldījumiem un / vai uz apgrozāmā kapitāla aizdevumiem;
- i. garantijas var sniegt tieši galasaņēmējiem vai kredītiestādēm un citām finanšu iestādēm kā finanšu starpniekiem. Kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm vajadzētu publisko garantiju priekšrocības iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto mehānismu, kurš nodrošina, ka visas priekšrocības iespējami plašākā mērā tiek nodotas galasaņēmējam kā lielāks finansējuma apjoms, riskantāki portfeli, zemākas nodrošinājuma prasības, zemākas garantiju prēmijas vai zemākas procentu likmes, nekā būtu iespējams bez šādām publiskām garantijām.

2.3. Likviditātes atbalsts subsidētu aizdevumu veidā

- (62) Lai nodrošinātu likviditāti pašreizējās krīzes skartajiem uzņēmumiem, piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos var būt subsidētas procentu likmes uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu.

⁽⁷³⁾ Kā paskaidrots 67. zemsvītras piezīmē un atšķirībā no publiskajām garantijām aizdevumiem, kuras sniedz saskaņā ar šo iedaļu un izmanto, lai veicinātu likviditātes nodrošināšanu tieši uzņēmumiem, publiskās garantijas, ko sniedz kā finanšu nodrošinājumu saskaņā ar (61). punkta g) apakšpunktu, nav fondētas un tiek sniegtas tieši centrālajam darījumu partnerim vai tīrvērtes dalībniekam bez jebkāda pamatā esoša instrumenta.

⁽⁷⁴⁾ OV L 52, 23.2.2013., 41. lpp.

(63) Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu aizdevumus, kas piešķirti saskaņā ar šo iedaļu, nekumulē ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.2. iedaļu, un otrādi. Aizdevumus un garantijas, kas piešķirti atbilstoši šim paziņojumam, var kumulēt dažādiem aizdevumiem ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 61. punkta e) apakšpunktā vai 64. punkta e) apakšpunktā noteiktās robežvērtības. Saņēmējs vienlaicīgi var gūt labumu no vairākiem subsidētiem aizdevumiem atbilstoši šai iedaļai ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 64. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus.

(64) Komisija valsts atbalstu, kas, reaģējot uz pašreizējo krīzi, tiek piešķirts subsidētu aizdevumu veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:

a. aizdevumus nepiešķir kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm;

b. aizdevumus var piešķirt ar samazinātām procentu likmēm, kas ir vismaz līdzvērtīgas pamatlikmei (1 gada IBOR likme vai līdzvērtīga Komisijas publicēta likme ⁽⁷⁵⁾), kura bija pieejama 2022. gada 1. oktobrī ⁽⁷⁶⁾ vai arī kura bija piemērojama atbalsta piešķiršanas brīdī un kurai pieskaitīta tabulā norādītā kredītriska rezerve ⁽⁷⁷⁾:

Saņēmēja veids	Kredītriska rezerve 1. gadam	Kredītriska rezerve 2. un 3. gadam	Kredītriska rezerve 4.–6. gadam
MVU	25 bāzes punkti ⁽⁷⁸⁾	50 bāzes punkti ⁽⁷⁹⁾	100 bāzes punkti
Lieli uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

c. alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto tabulu, taču vienlaikus aizdevuma atmaksas termiņu un kredītriska rezerves līmeni var modulēt, piemēram, vienotu kredītriska rezervi var izmantot visā aizdevuma darbības laikā, ja tā ir augstāka par katram saņēmēju veidam noteikto minimālo kredītriska rezervi pirmajam gadam un pielāgota atbilstoši aizdevuma atmaksas termiņam saskaņā ar šo punktu ⁽⁸⁰⁾, ⁽⁸¹⁾;

d. aizdevuma līgumi ir parakstīti vēlākais 2023. gada 31. decembrī, un to maksimālais ilgums ir seši gadi, izņemot gadījumus, kad tie ir modulēti saskaņā ar 64. punkta c) apakšpunktu;

e. aizdevumu kopējā summa vienam saņēmējam nepārsniedz:

i. 15 % no saņēmēja vidējā kopējā gada apgrozījuma pēdējos trijos noslēgtajos pārskata periodos ⁽⁸²⁾ vai

ii. 50 % no enerģijas izmaksām 12 mēnešos pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas mēneša ⁽⁸³⁾,

⁽⁷⁵⁾ Pamatlikmes, kas aprēķinātas saskaņā ar Komisijas paziņojumu par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.) un publicētas Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁽⁷⁶⁾ Aizdevumiem, ko piešķir līdz 2022. gada 31. decembrim, var izmantot 2022. gada 1. februārī piemērojamo pamatlikmi.

⁽⁷⁷⁾ Ja procentu maksājumiem piemēro labvēlības periodu, jāievēro minimālās procentu likmes, kas noteiktas 64. punkta b) apakšpunktā, un procenti jāuzkrāj no labvēlības perioda pirmās dienas, un tie jākapitalizē vismaz reizi gadā. Aizdevuma līgumu darbības termiņš joprojām būs ierobežots līdz sešiem gadiem no aizdevuma piešķiršanas brīža, ja vien tas nav modulēts saskaņā ar 64. punkta c) apakšpunktu un ja vien netiek pārsniegta 64. punkta e) apakšpunktā minētā aizdevumu kopējā summa vienam saņēmējam.

⁽⁷⁸⁾ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kredītriska rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

⁽⁷⁹⁾ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kredītriska rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

⁽⁸⁰⁾ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kredītriska rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

⁽⁸¹⁾ Skatīt lietas prakses kopsavilkumu par modulāciju 64. punkta c) apakšpunktā, kas publicēts Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁽⁸²⁾ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav trīs noslēgtu gada pārskatu, 64. punkta e) apakšpunkta i) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁽⁸³⁾ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav uzskaites par visiem iepriekšējiem divpadsmit mēnešiem, 64. punkta e) apakšpunkta ii) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

- iii. ar pienācīgu pamatojumu, kuru dalībvalsts sniegusi Komisijai (piemēram, saistībā ar grūtībām, ar ko saņēmējs saskaras pašreizējās krīzes laikā) ⁽⁸⁴⁾, aizdevuma summu var palielināt:
- lai segtu likviditātes vajadzības: no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem MVU ⁽⁸⁵⁾ un turpmākajiem 6 mēnešiem lieliem uzņēmumiem;
 - attiecībā uz lieliem uzņēmumiem, kuriem jāsniedz finanšu nodrošinājums tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, – lai segtu no šīm darbībām izrietošās likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem;
 - likviditātes vajadzības būtu jānosaka, izmantojot saņēmēja pašapliecinājumu ⁽⁸⁶⁾;
 - šis paziņojums neattiecas uz likviditātes vajadzībām, ko jau sedz atbalsta pasākumi saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu;
- f. aizdevums attiecas uz ieguldījumiem un/vai uz apgrozāmā kapitāla vajadzībām;
- g. aizdevumus var sniegt tieši galasaņēmējiem vai, izmantojot kredītiestādes un citas finanšu iestādes finanšu starpniecību. Šādā gadījumā kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm vajadzētu tās priekšrocības, ko aizdevumiem rada subsidētās procentu likmes, iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto tādu mehānismu, kurš nodrošina, ka priekšrocības pēc iespējas lielākā mērā tiek nodotas galasaņēmējiem, neizvirzot tādus nosacījumus subsidēto aizdevumu piešķiršanai saskaņā ar šo iedaļu, kas skar esošo aizdevumu refinansēšanu.

2.4. Atbalsts attiecībā uz papildu izmaksām, kas radušās sakarā ar ārkārtīgi krasu dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugumu

(65) Papildus esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un iespējām, kas izklāstītas šajā paziņojumā, pagaidu atbalsts varētu mazināt sekas, ko rada ārkārtīgi krass dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugums, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu. Šādu atbalstu uzņēmumiem var sniegt, pamatojoties uz to pašreizējo vai vēsturisko enerģijas patēriņu. Pirmajā gadījumā atbalsts ļautu turpināt saimniecisko darbību visvairāk skartajiem uzņēmumiem, bet pēc būtības ietvertu mazāku stimulu taupīt enerģiju. Ņemot vērā gāzes piegādes deficītu, ir svarīgi arī saglabāt spēcīgus stimulus pieprasījuma samazināšanai un pakāpeniskai pārejai uz gāzes patēriņa samazināšanu. Uz vēsturisko enerģijas patēriņu balstīts atbalsts varētu saglabāt neskartus tirgus stimulus samazināt enerģijas patēriņu un varētu palīdzēt uzņēmumiem pārvarēt pašreizējās krīzes sekas ar nosacījumu, ka saņēmēji būtiski nesamazina ražošanas darbības vairāk kā tas ir nepieciešams, lai panāktu mērķtiecīgus enerģijas ietaupījumus, un/vai tikai nepārvirza patēriņu uz cituriem. Tāpēc dalībvalstis tiek aicinātas šajā nolūkā pieprasīt saņēmējiem uzņemties atbilstošas saistības. Dalībvalstis attiecībā uz jebkuru attiecināmo laikposmu var ieviest atbalsta shēmu, kura balstās vai nu uz pašreizējo, vai vēsturisko enerģijas patēriņu.

⁽⁸⁴⁾ Attiecīgais pamatojums varētu attiekties uz saņēmējiem, kuri darbojas tādās nozarēs, ko īpaši skar Krievijas agresijas tiešās vai netiešās sekas, tostarp Savienības un tās starptautisko partneru veiktie ierobežojošie ekonomikas pasākumi, kā arī Krievijas veiktie pretpasākumi. Minētās sekas var būt, piemēram, piegādes ķēžu traucējumi vai nesamaksāti maksājumi no Krievijas vai Ukrainas, palielināts cenu svārstīgums enerģijas tirgos un saistītās nodrošinājuma vajadzības, paaugstināts kibernetiskumu risks vai cenu pieaugums konkrētiem resursiem vai izejvielām, ko skārusi pašreizējā krīze.

⁽⁸⁵⁾ Kā definēts Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikumā.

⁽⁸⁶⁾ Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas. Komisija precizē, ka, kamēr šis paziņojums ir spēkā, dalībvalstis saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt papildu subsidētus aizdevumus saņēmējiem, kuri jau ir saņēmuši šādu atbalstu, nolūka ņemt vērā jaunas likviditātes vajadzības, kas nebija iekļautas sākotnējā likviditātes vajadzību novērtējumā. Jebkuram šādam atbalstam ir jāatbilst visiem šajā paziņojumā paredzētajiem nosacījumiem un jānodrošina, ka vienas un tās pašas likviditātes vajadzības tiek segtas tikai vienu reizi.

(66) Komisija valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:

- a. atbalsts tiek piešķirts ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī ⁽⁸⁷⁾;
- b. atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu ⁽⁸⁸⁾ un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamo avansu, garantiju ⁽⁸⁹⁾, aizdevumu ⁽⁹⁰⁾ un pašu kapitāla veidā, ar noteikumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz piemērojamo atbalsta intensitāti un atbalsta maksimālos apjomus; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
- c. atbalstu, kas ir piešķirts atmaksājamo avansu, garantiju, aizdevumu vai citu atmaksājamo instrumentu veidā, var pārvērst cita veida atbalstā, piemēram, dotācijās, ar nosacījumu, ka pārvēršana tiek veikta ne vēlāk kā 2024. gada 30. jūnijā;
- d. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu. Dalībvalstis var attiecināt atbalstu tikai uz tādām darbībām, ar ko atbalsta konkrētas ekonomikas nozares, kuras ir īpaši nozīmīgas ekonomikas vai iekšējā tirgus drošībai un noturībai, ņemot vērā, piemēram, paziņojumā "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" minētos kritērijus, pēc kuriem piešķir prioritāti kritiski svarīgiem neaizsargātiem patērētājiem ⁽⁹¹⁾. Tomēr šādus ierobežojumus nepieciešams izstrādāt plaši, un tie nedrīkst mākslīgi ierobežot potenciālo saņēmēju loku;
- e. šajā iedaļā attiecināmās izmaksas aprēķina, pamatojoties uz dabasgāzes (ieskaitot ievadresursus), elektroenerģijas un no tādas dabasgāzes un elektroenerģijas tieši ražotas siltumapgādes un aukstumapgādes ⁽⁹²⁾ patēriņu, kuru iegādājies saņēmējs ⁽⁹³⁾. Maksimālās attiecināmās izmaksas aprēķina pēc šādas formulas:

$$(p(t) - p(\text{ref}) \times 1,5) \times q$$

kur:

t ir konkrēts mēnesis vai vairāku secīgu mēnešu periods laikposmā no 2022. gada 1. februāra līdz 2023. gada 31. decembrim. ("attiecināmais laikposms");

ref ir laikposms no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim ("atsauces periods");

$p(t)$ ir vidējā cena par vienību, ko saņēmējs patērējis attiecināmajā laikposmā (piemēram, EUR/MWh);

$p(\text{ref})$ ir vidējā cena par vienību, ko saņēmējs patērējis atsauces periodā (piemēram, EUR/MWh);

⁽⁸⁷⁾ Atkāpjoties no minētā, ja atbalstu piešķir tikai pēc saņēmēja apliecināto dokumentu *ex post* pārbaudes un dalībvalsts nolemj neiekļaut iespēju piešķirt avansa maksājumus saskaņā ar 68. punktu, atbalstu var piešķirt līdz 2024. gada 31. martam, ja ir ievērots 66. punkta e) apakšpunktā noteiktais attiecināmais laikposms un 68. punkta prasības.

⁽⁸⁸⁾ Ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā, nodokļa saistībām, attiecībā uz kurām šis atvieglojums tiek piešķirts, ir jāiestājas ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī.

⁽⁸⁹⁾ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 61. punkta i) apakšpunktā.

⁽⁹⁰⁾ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 64. punkta g) apakšpunktā.

⁽⁹¹⁾ COM(2022) 360 final.

⁽⁹²⁾ Centralizētas siltumapgādes vai aukstumapgādes tīklu gadījumā ne vienmēr var būt iespējams precīzi noteikt centrālā avota izmantoto kurināmo. Šādās situācijās dalībvalstis var paļauties uz centralizētās siltumapgādes operatoru sertifikātiem vai aplēsēm, kas norāda attiecīgo tīklu energoresursu struktūru, un izmantot šo informāciju, lai aprēķinātu siltumapgādes/aukstumapgādes patēriņa daļu, par kuru var prasīt kompensāciju saskaņā ar šo iedaļu.

⁽⁹³⁾ Tikai 2.4. iedaļas vajadzībām – "saņēmējs" ir uzņēmums vai juridiska persona, kas ir uzņēmuma daļa.

q ir daudzums, ko saņēmējs iepircis no ārējiem piegādātājiem un patērējis kā galapatērētājs ⁽⁹⁴⁾. Dalībvalsts to var noteikt:

— kā $q(t)$, t. i., saņēmēja patēriņu attiecināmajā laikposmā, vai

— kā $q(ref)$, t. i., saņēmēja patēriņu atsaucē periodā.

No 2022. gada 1. septembra q nedrīkst pārsniegt 70 % no saņēmēja patēriņa tajā pašā periodā 2021. gadā.

f. kopējais atbalsts vienam saņēmējam nepārsniedz 50 % no attiecināmajām izmaksām, un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam nevienā brīdī nepārsniedz 4 miljonus EUR;

g. atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, var kumulēt ar atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar 2.1. iedaļu, ja netiek pārsniegts šajā iedaļā noteiktais, piemērojamais atbalsta maksimālais apjoms vienam uzņēmumam. Attiecībā uz to pašu patēriņa apjomu – atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu un ko aprēķina, pamatojoties uz vēsturisko patēriņu ($q(ref)$), nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar 2.7. iedaļu.

(67) Dažās situācijās var būt nepieciešams sniegt papildu atbalstu saņēmējiem, kuru ekonomiskais sniegums krīzes laikā ir pasliktinājies. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu, kurš pārsniedz vērtības, kas aprēķinātas saskaņā ar 66. punkta f) apakšpunktu, ja ir izpildīti 66. punkta a)–e) un g) apakšpunkta nosacījumi un arī šādi nosacījumi:

a. kopējais atbalsts vienam saņēmējam nepārsniedz 40 % no attiecināmajām izmaksām, un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam nevienā brīdī nepārsniedz 100 miljonus EUR;

b. attiecībā uz saņēmējiem, kas uzskatāmi par “energoietilpīgiem uzņēmumiem” ⁽⁹⁵⁾, – kopējais atbalsts vienam saņēmējam var tikt palielināts līdz 65 % no attiecināmajām izmaksām un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt 50 miljonus EUR. Turklāt saņēmējam jāpierāda, ka tā *EBITDA* ⁽⁹⁶⁾ (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir samazinājusies par vismaz 40 % salīdzinājumā ar atsaucē periodu vai ka tā *EBITDA* (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir negatīva;

c. attiecībā uz saņēmējiem, kas uzskatāmi par “energoietilpīgiem uzņēmumiem”, kuri darbojas vienā vai vairākās no I pielikumā uzskaitītajām nozarēm vai apakšnozarēm ⁽⁹⁷⁾, – kopējais atbalsts vienam saņēmējam var tikt palielināts līdz 80 % no attiecināmajām izmaksām un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt 150 miljonus EUR. Turklāt saņēmējam jāpierāda, ka tā *EBITDA* (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir samazinājusies par vismaz 40 % salīdzinājumā ar atsaucē periodu vai ka tā *EBITDA* (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir negatīva;

d. attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar 67. punkta a), b) un c) apakšpunktu, – saņēmēja *EBITDA* attiecināmajā laikposmā, ieskaitot kopējo atbalstu, nedrīkst pārsniegt 70 % no tā *EBITDA* atsaucē periodā. Gadījumos, kad *EBITDA* atsaucē periodā bijusi negatīva, atbalsta rezultātā *EBITDA* attiecināmajā laikposmā nedrīkst pieaugt virs 0.

⁽⁹⁴⁾ Kuras saņēmējam jāpierāda, piemēram, ar attiecīgo rēķinu. Vērā tiks ņemts tikai galapatērētāju enerģijas patēriņš, savukārt pārdošanas apjoms un pašu produkcijas apjoms netiks ņemts vērā. Enerģijas patēriņš pašā enerģētikas nozarē, kā arī enerģijas pārveides un sadales laikā radušies zudumi netiks ņemti vērā.

⁽⁹⁵⁾ “Energoietilpīgs uzņēmums” ir juridiska persona, kuras energoproduktu (ieskaitot energoproduktus, kas nav dabasgāze un elektroenerģija) iepirkumi, pamatojoties uz finanšu pārskata ziņojumos par 2021. kalendāro gadu sniegtajiem datiem, veido vismaz 3,0 % no produkcijas vērtības vai apgrozījuma. Alternatīvi var tikt izmantoti dati par 2022. gada pirmo pusgadu, un šādā gadījumā saņēmēju var uzskatīt par “energoietilpīgu uzņēmumu”, ja energoproduktu (ieskaitot energoproduktus, kas nav dabasgāze un elektroenerģija) iepirkumi veido vismaz 6,0 % no produkcijas vērtības vai apgrozījuma.

⁽⁹⁶⁾ *EBITDA* ir peļņa pirms procentu maksājumiem, nodokļiem, nolietojuma un amortizācijas, izņemot vienreizēju vērtības samazinājumu.

⁽⁹⁷⁾ I pielikumā ir uzskaitītas nozares un apakšnozares, par kurām uzskatāms, ka tās enerģētikas krīzes dēļ ir īpaši pakļautas konkurētspējas zudumam, kura objektīvs rādītājs ir nozares un apakšnozares tirdzniecības ar trešām valstīm intensitāte un emisiju intensitāte. Tiks uzskatīts, ka saņēmējs darbojas kādā no I pielikumā uzskaitītajām nozarēm vai apakšnozarēm saskaņā ar saņēmēja klasifikāciju nacionālajos nozaru kontos vai ja viena vai vairākas darbības, ko tas veic un kas ir iekļautas I pielikumā, pārskata periodā ir radījušas vairāk nekā 50 % no saņēmēja apgrozījuma vai produkcijas vērtības 2021. gadā.

(68) Saskaņā ar šo iedaļu piešķirēja iestāde var veikt avansa maksājumu saņēmējam. To darot, piešķirēja iestāde var izmantot šajā iedaļā noteiktās atbilstības kritēriju aplēses, ar noteikumu, ka tiek ievēroti šajā iedaļā noteiktie atbalsta maksimālie apjomi. Piešķirējai iestādei ir jāizveido process, kura mērķis ir, pamatojoties uz faktiskajiem datiem, *ex post* pārlicināties, ka ir ievēroti atbilstības nosacījumi un atbalsta maksimālie apjomi, un atgūt atbalsta maksājumus, kas neatbilst atbilstības kritērijiem vai pārsniedz atbalsta maksimālos apjomus, ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc attiecināmā laikposma beigām.

2.5. Atbalsts REPowerEU svarīgās atjaunīgo energoresursu enerģijas, uzglabāšanas un atjaunīgās siltumenerģijas ieviešanas paātrināšanai

(69) Papildus jau esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, saistībā ar Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu un plānu REPowerEU⁽⁹⁸⁾ ir būtiski izmaksu ziņā efektīvā veidā paātrināt un paplašināt atjaunīgo energoresursu pieejamību, lai ātri samazinātu atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa un paātrinātu enerģētikas pārkārtošanu. Valsts atbalsts, kura mērķis ir paātrināt saules enerģijas jaudas, vēja enerģijas jaudas, ģeotermālās enerģijas jaudas, elektroenerģijas un siltumenerģijas uzkrāšanas, atjaunīgās siltumenerģijas izvēršanu, kā arī atjaunīgā ūdeņraža, biogāzes un biometāna ražošanu no atkritumiem un atliekām, ir daļa no piemērota, nepieciešama un mērķtiecīga risinājuma, lai pašreizējā situācijā samazinātu atkarību no importēta fosilā kurināmā. Ņemot vērā steidzamo nepieciešamību nodrošināt tādu projektu ātru īstenošanu, kas paātrina atjaunīgo energoresursu enerģijas, uzkrāšanas un atjaunīgās siltumenerģijas ieviešanu, uz laiku ir pamatoti daži vienkāršojuami atbalsta pasākumu īstenošanai.

(70) Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, atbalstu no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas elektroenerģijas, atjaunīgā ūdeņraža, biogāzes un biometāna no atkritumiem un atliekām, elektroenerģijas un siltumenerģijas uzkrāšanas un atjaunīgās siltumenerģijas izmantošanas veicināšanai, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:

a. atbalstu piešķir vienam no šādiem pasākumiem:

- i. fotoelementu vai citu veidu saules elektroenerģijas ražošana;
- ii. vēja elektroenerģijas ražošana;
- iii. ģeotermālās enerģijas ražošana;
- iv. elektroenerģijas vai siltumenerģijas uzkrāšana (arī apvienojumā ar kādu no citiem ieguldījumu veidiem, uz ko attiecas šī iedaļa);
- v. atjaunīgās siltumenerģijas ražošana, tostarp izmantojot siltumsūkņus, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001⁽⁹⁹⁾ VII pielikumam;
- vi. atjaunīgā ūdeņraža ražošana;
- vii. biogāzes un biometāna ražošana no atkritumiem un atliekām, kas atbilst ES ilgtspējas kritērijiem saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 29. pantu un Regulu (ES) 2018/841⁽¹⁰⁰⁾;

b. atbalsta shēmas var paredzēt vienai vai vairākām tehnoloģijām saskaņā ar 70. punkta a) apakšpunktu, bet tās nedrīkst ietvert nekādus mākslīgus ierobežojumus vai diskrimināciju (tostarp licenču, atļauju vai koncesiju piešķiršanā, ja tādas ir vajadzīgas), piemēram, ierobežojumus pēc projektu apmēra, atrašanās vietas vai reģionālajiem aspektiem vai ļoti specifisku (apakš)tipu tehnoloģijām vienā no 70. punkta a) apakšpunktā minētajām tehnoloģijām;

c. atbalstu piešķir tiešo dotāciju, atmaksājamu avansu, aizdevumu, garantiju vai nodokļu atvieglojumu veidā;

d. atbalstu piešķir, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu apjomu un budžetu;

⁽⁹⁸⁾ COM(2022) 230 final, 2022. gada 18. maijs.

⁽⁹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

⁽¹⁰⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/841 (2018. gada 30. maijs) par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES (OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp.).

- e. atbalstu piešķir vēlākais līdz 2023. gada 31. decembrim, un iekārtām jābūt pabeigtām un tās jānodod ekspluatācijā 30 mēnešu laikā pēc piešķiršanas dienas vai 36 mēnešu laikā pēc atbalsta piešķiršanas atkrastes vēja un atjaunīgā ūdeņraža iekārtām. Ja šis termiņš netiek ievērots, 5 % no piešķirtā atbalsta summas ir jāatmaksā vai jāsamazina par katru mēnesi pēc pirmajiem 3 kavējuma mēnešiem, palielinot to līdz 10 % par katru kavējuma mēnesi pēc sestā mēneša, ja vien kavēšanās nav notikusi tādu faktoru dēļ, kurus atbalsta saņēmējs nevar ietekmēt, un to nav varēts pienācīgi paredzēt ⁽¹⁰¹⁾;
- f. ja atbalstu piešķir kā līgumus par noteikšiem atbalsta maksājumiem, šo līgumu termiņš nedrīkst pārsniegt 20 gadus pēc atbalstītās iekārtas darbības uzsākšanas;
- g. atbalstu piešķir atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un kas minimizē stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku. Vismaz 70 % no visiem atlases kritērijiem, ko izmanto piedāvājumu sarindošanai, jādefinē kā atbalsts par vienu vides aizsardzības vienību ⁽¹⁰²⁾ vai atbalsts par vienu enerģijas izlaides vai enerģijas jaudas vienību;
- h. konkursa procedūra nav obligāta, ja atbalstu piešķir nodokļu atvieglojumu veidā, ciktāl to piešķir tādā pašā veidā visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kas darbojas tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un ir tādā pašā vai līdzīgā faktiskajā situācijā attiecībā uz atbalsta pasākuma nolūkiem vai mērķiem. Turklāt konkursa procedūra nav obligāta, ja piešķirtais atbalsts vienam uzņēmumam vienam projektam nepārsniedz 25 miljonus EUR un atbalsta saņēmēji ir mazi projekti, kas definēti šādi:
- i. elektroenerģijas ražošanai, elektroenerģijas vai siltumenerģijas uzkrāšanai – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 1 MW vai mazāka;
 - ii. siltuma un gāzes ražošanas tehnoloģijām – projekti, kuru uzstādītā vai tai līdzvērtīga jauda ir 1 MW vai mazāka;
 - iii. atjaunīgā ūdeņraža ražošanai – projekti, kuru uzstādītā vai tai līdzvērtīga jauda ir 3 MW vai mazāka;
 - iv. biogāzes un biometāna ražošanai no atkritumiem un atliekām – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 25 000 tonnas/gadā vai mazāka;
 - v. 100 % MVU vai atjaunīgās enerģijas kopienas projektiem – projekti, kuru uzstādītā jauda vai ir 6 MW vai mazāka;
 - vi. 100 % mazo uzņēmumu un mikrouzņēmumu vai atjaunīgās enerģijas kopienu projektiem tikai vēja enerģijas ražošanai – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 18 MW vai mazāka.

Ja atbalstu maziem projektiem nepiešķir konkursa procedūrā, atbalsta intensitāte nepārsniedz 45 % no kopējām ieguldījumu izmaksām. Atbalsta intensitāti var paaugstināt par 20 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir maziem uzņēmumiem, un par 10 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir vidējiem uzņēmumiem;

- i. piedāvātās jaudas vai produkcijas apjomi ir jānosaka tā, lai nodrošinātu, ka konkursa process ir balstīts uz reālu konkurenci. Dalībvalstij ir jāpierāda ticamība, ka piedāvātais apjoms atbildīs potenciālajam projektu piedāvājumam. To var izdarīt, atsaucoties uz iepriekšējām izsolēm, nacionālajā enerģētikas un klimata plānā ⁽¹⁰³⁾ noteiktajiem tehnoloģiju mērķiem vai ieviešot aizsardzības mehānismu gadījumā, ja pastāv risks, ka konkursā tiks saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu. Ja konkursa procedūrās atkārtoti tiek saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu, dalībvalstij ir jāievieš tiesiskās aizsardzības līdzekļi visām turpmākajām shēmām, kuras tā paziņo Komisijai attiecībā uz to pašu tehnoloģiju;

⁽¹⁰¹⁾ Šie faktori varētu būt, piemēram, obligāta iedzīvotāju pārvietošanās ierobežošana pandēmijas dēļ vai projektiem nepieciešamā aprīkojuma piegādes ķēdes traucējumi visā pasaulē. Tomēr tie neietvertu kavēšanos ar projektam nepieciešamo atļauju saņemšanu.

⁽¹⁰²⁾ Piemēram, EUR par CO₂ samazinājuma tonnu.

⁽¹⁰³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

- j. atbalstam jābūt izstrādātam tā, lai saglabātu efektīvus darbības stimulus un cenu signālus. Turklāt atbalsts jāizstrādā tā, lai varētu novērst negaidītu papildu peļņu, tai skaitā laikā, kad elektroenerģijas vai gāzes cenas ir ārkārtīgi augstas, piemēram, ieviešot atgūšanas mehānismu, kas definēts *ex ante*, vai piešķirot atbalstu divvirzienu cenas starpības līgumus⁽¹⁰⁴⁾;
 - k. ja atbalstu piešķir atjaunīgā ūdeņraža ražošanai, dalībvalstij ir jānodrošina, ka ūdeņradis tiek ražots no atjaunīgiem energoresursiem saskaņā ar metodiku, kas Direktīvā (ES) 2018/2001 noteikta no atjaunojamiem energoresursiem ražotai nebioloģiskas izcelsmes šķidrai vai gāzveida transporta degvielai;
 - l. atbalstu, ko piešķir saistībā ar šo pasākumu, nedrīkst apvienot ar citu atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām;
 - m. atbalstu var piešķirt ieguldījumiem, ar kuriem saistītie darbi ir sākti no 2022. gada 20. jūlija; projektiem, kas sākti pirms 2022. gada 20. jūlija, atbalstu var piešķirt, ja tas ir nepieciešams, lai būtiski paātrinātu vai paplašinātu ieguldījuma darbības jomu. Šādos gadījumos par attiecināmām atbalsta izmaksām uzskata tikai saistībā ar paātrināšanas centieniem vai paplašināto darbības jomu radušās papildu izmaksas;
 - n. atbalstam ir jānodrošina saņēmējs veikt ieguldījumu, ko tas bez atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā ārkārtējās ekonomiskās problēmas, ar kurām uzņēmumi saskaras pašreizējās krīzes dēļ, parasti, ja atbalsts netiktu piešķirts, saņēmēji turpinātu savu darbību bez izmaiņām ar nosacījumu, ka darbības turpināšana bez izmaiņām nerada Savienības tiesību aktu pārkāpumu;
 - o. dalībvalstij ir jānodrošina, ka tiek ievērots princips "nenodari būtisku kaitējumu".
- (71) Komisija atbalstu esošu iekārtu maksimālās jaudas palielināšanai bez turpmāku ieguldījumu veikšanas uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:
- a. esošā iekārta ir pieslēgta tīklam pirms 2022. gada 1. oktobra, un tā ir saņēmusi atbalstu, ko Komisija apstiprinājusi saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, vai uz to paziņojums neattiecas;
 - b. atbalsts ir nepieciešams esošo iekārtu maksimālās jaudas palielināšanai tā, lai to jauda tiktu palielināta līdz 1 MW vai ekvivalentam vienai iekārtai bez turpmāku ieguldījumu veikšanas;
 - c. atbalstu piešķir līdz 2023. gada 31. decembrim, un attiecināmais laikposms attiecībā uz atbalsta pasākuma ietvaros sniegtu atbalstu beidzas 2023. gada 31. decembrī;
 - d. atbalsts atbilst 70. punkta a), b), c), d), j) un k) apakšpunktā noteiktajām prasībām;
 - e. atbalstu, kuru piešķir saistībā ar šo pasākumu, nedrīkst apvienot ar citu atbalstu, kas veicina to pašu papildu jaudu.

2.6. Atbalsts rūpnieciskās ražošanas procesu dekarbonizācijai, izmantojot elektrifikāciju un/vai atjaunīgo un elektroūdeņradi, kas atbilst noteiktiem nosacījumiem, un energoefektivitātes pasākumiem

- (72) Papildus jau esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, valsts atbalsts ieguldījumu veicināšanai rūpniecisko darbību dekarbonizācijā, jo īpaši ar elektrifikācijas un tādu tehnoloģiju palīdzību, kurās izmanto atjaunīgo un elektroūdeņradi, kas atbilst 73. punkta h) apakšpunkta nosacījumiem, un energoefektivitātes pasākumos rūpniecībā ir daļa no piemērota, nepieciešama un mērķtiecīga risinājuma, lai samazinātu atkarību no importēta fosilā kurināmā Krievijas militārās agresijas pret Ukrainu kontekstā. Ņemot vērā steidzamo nepieciešamību paātrināt minēto procesu, lai ātri īstenotu šādus ieguldījumus, daži vienkāršojuši ir pamatoti.

⁽¹⁰⁴⁾ Līgums par starpību dod saņēmējam iespēju saņemt maksājumu, kas vienāds ar starpību starp fiksētu norunas cenu un atsauces cenu, piemēram, tirgus cenu par izlaidis vienību. Līgumi par cenas starpību var ietvert arī atmaksas no atbalsta saņēmējiem nodokļu maksātājiem vai patērētājiem par laikposmiem, kuros atsauces cena pārsniedz norunas cenu."

- (73) Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, atbalstu ieguldījumiem, kas ļauj i) būtiski samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas no rūpnieciskām darbībām, kurās kā enerģijas avotu vai izejvielas pašlaik izmanto fosilo kurināmo, vai ii) būtiski samazināt enerģijas patēriņu rūpnieciskajās darbībās un procesos, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:
- a. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu;
 - b. individuālā atbalsta maksimālā summa, ko var piešķirt vienam uzņēmumam, principā nedrīkst pārsniegt 10 % no šādai shēmai pieejamā kopējā budžeta. Ar pienācīgu pamatojumu, ko dalībvalsts sniedz Komisijai, Komisija var akceptēt shēmas, saskaņā ar kurām paredzēts piešķirt individuāla atbalsta summas, kas pārsniedz 10 % no shēmai pieejamā kopējā budžeta;
 - c. atbalstu piešķir tiešo dotāciju, atmaksājamu avansu, aizdevumu, garantiju vai nodokļu atvieglojumu veidā;
 - d. ieguldījumam ⁽¹⁰⁵⁾ jābūt tādām, lai saņēmējs varētu veikt vienu vai abus no turpmāk minētajiem:
 - (i) vismaz par 40 % salīdzinājumā ar situāciju pirms atbalsta piešķiršanas samazināt tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas no saņēmēja rūpnieciskās iekārtas, kas pašlaik izmanto fosilo kurināmo kā enerģijas avotu vai izejvielu, fosilā kurināmā aizstāšanai izmantojot ražošanas procesu elektrifikāciju vai atjaunīgo un elektroūdeņradi, kas atbilst 73. punkta h) apakšpunkta nosacījumiem; lai pārbaudītu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu, jāņem vērā arī faktiskās emisijas no biomasas sadedzināšanas ⁽¹⁰⁶⁾;
 - (ii) samazināt enerģijas patēriņu rūpnieciskās iekārtās saistībā ar atbalstāmajām darbībām vismaz par 20 % salīdzinājumā ar situāciju pirms atbalsta piešķiršanas ⁽¹⁰⁷⁾;
 - e. attiecībā uz ieguldījumiem, kas saistīti ar darbībām, uz kurām attiecas emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS), atbalsta rezultātā saņēmēja iekārtas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinās zem bezmaksas kvotu iedaļes attiecīgajām līmeņatzīmēm, kas noteiktas Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2021/447 ⁽¹⁰⁸⁾;
 - f. atbalstu nedrīkst izmantot, lai finansētu saņēmēja kopējās ražošanas jaudas palielināšanu;
 - g. ja atbalstu piešķir ieguldījumam rūpnieciskajai dekarbonizācijai, kas saistīta ar atjaunīgā ūdeņraža izmantošanu, dalībvalstij ir jānodrošina, ka izmantotais ūdeņradis tiek ražots no atjaunīgiem energoresursiem saskaņā ar metodiku, kas Direktīvā (ES) 2018/2001 noteikta no atjaunojamiem energoresursiem ražotai nebioloģiskas izcelsmes šķidrai vai gāzveida transporta degvielai;
 - h. atbalstu var piešķirt arī ieguldījumam rūpnieciskajai dekarbonizācijai, kas ietver no elektroenerģijas ražota ūdeņraža izmantošanu vienā no šādiem gadījumiem:
 - (i) ūdeņradi ražo tikai stundās, kurās marginālā ģenerētājvienība tirdzniecības zonā, kurā elektrolīzers atrodas nebalansa norēķinu periodos, kad elektroenerģija tiek patērēta, ir fosilo kurināmo neizmantojoša elektrostacija. Ūdeņradi, kas sarazots stundās, kurās marginālā ģenerētājvienība tirdzniecības zonā, kurā elektrolīzers atrodas nebalansa norēķinu periodos, kad elektroenerģija tiek patērēta, ir atjaunīgās elektroenerģijas elektrostacija, un kas jau ir ņemts vērā kā atjaunīgais ūdeņradis 73. punkta g) apakšpunkta nozīmē, nevar ņemt vērā otro reizi saskaņā ar šo iedaļu;

⁽¹⁰⁵⁾ Atbalstu ieguldījumiem, kuru mērķis ir samazināt tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas vai enerģijas patēriņu, tostarp zem šā paziņojuma 73. punkta d) apakšpunktā noteiktajām robežvērtībām, var atbrīvot no paziņošanas pienākuma, ja ir ievēroti Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas noteikumi.

⁽¹⁰⁶⁾ Tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums jāvērtē, ņemot vērā vidējās tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas piecu gadu laikā pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas (vidējās emisijas gadā).

⁽¹⁰⁷⁾ Enerģijas patēriņa samazinājums jāvērtē, ņemot vērā enerģijas patēriņu piecu gadu laikā pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas (vidējais patēriņš gadā).

⁽¹⁰⁸⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/447 (2021. gada 12. marts), ar ko nosaka pārskatītās līmeņatzīmju vērtības bezmaksas emisijas kvotu iedaļei 2021.–2025. gada periodam saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK 10. a panta 2. punktu (OV L 87, 15.3.2021., 29. lpp.).

- (ii) alternatīvi ūdeņradi ražo no elektroenerģijas, kas paņemta no elektrotīkla, un elektrolīzers ražo ūdeņradi vairākas pilnas slodzes stundas, kuru skaits ir vienāds ar vai mazāks par to stundu skaitu, kurās elektroenerģijas robežcenu tirdzniecības zonā noteica nefosilo elektroenerģiju ražojošas iekārtas; ūdeņradi, ko ražo vairākas pilnas slodzes stundas, kuru skaits ir vienāds ar vai mazāks par to stundu skaitu, kurās elektroenerģijas robežcenu tirdzniecības zonā noteica atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas iekārtas, un kas jau ir ņemts vērā kā atjaunīgais ūdeņradis 73. punkta g) apakšpunkta nozīmē, nevar ņemt vērā otro reizi saskaņā ar šo iedaļu;
- (iii) alternatīvi dalībvalstij ir jānodrošina, ka izmantotais elektroūdeņradis aprites ciklā sasniedz siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījumus vismaz 70 % apmērā salīdzinājumā ar fosilā kurināmā komparatoru 94 g CO₂eq/MJ un ka tā izcelsme ir no avotiem, kas nesatur fosilos kurināmos. Atbilstīgi *REPowerEU* mērķiem elektroenerģijai iedalīto siltumnīcefekta gāzu emisiju aprēķināšanas metodei nevajadzētu palielināt fosilā kurināmā patēriņu. Šajā iedaļā var izmantot tikai to saražotā ūdeņraža īpatsvaru ražotājvalstī, kurš atbilst no fosilo kurināmo neizmantojošām elektrostacijām iegūtas elektroenerģijas vidējam īpatsvaram un kurš izmērīts divus gadus pirms attiecīgā gada. Šajā punktā noteiktajā veidā saražota ūdeņraža īpatsvaru ražotājvalstī, kurš atbilst no atjaunīgās elektroenerģijas elektrostacijām iegūtas elektroenerģijas vidējam īpatsvaram un kurš izmērīts divus gadus pirms attiecīgā gada, nevar ņemt vērā otro reizi saskaņā ar šo iedaļu, ja tas jau ir ņemts vērā kā atjaunīgais ūdeņradis 73. punkta g) apakšpunkta nozīmē;
- i. atbalstu piešķir līdz 2023. gada 31. decembrim, un uz to attiecas nosacījums, ka iekārtai vai aprīkojumam, kas tiks finansēts ar ieguldījumu, ir jābūt pabeigtam un jābūt pilnā ekspluatācijā 30 mēnešu laikā no piešķiršanas dienas vai 36 mēnešu laikā no piešķiršanas dienas ieguldījumiem, kas saistīti ar 73. punkta h) apakšpunkta nosacījumiem atbilstīga atjaunīgā ūdeņraža un elektroūdeņraža izmantošanu. Ja termiņš pabeigšanai un darbības uzsākšanai netiek ievērots, 5 % no piešķirtā atbalsta summas ir jāatmaksā vai jāsamazina par katru mēnesi pēc pirmajiem trīs kavējuma mēnešiem, palielinot to līdz 10 % par katru kavējuma mēnesi pēc sestā mēneša, ja vien kavēšanās nav notikusi tādu faktoru dēļ, kurus atbalsta saņēmējs nevar ietekmēt, un to nav varēts pienācīgi paredzēt⁽¹⁰⁹⁾. Pabeigšanas un darbības uzsākšanas termiņa ievērošanas gadījumā atbalstu, kas piešķirts atmaksājumu avansu veidā, var pārveidot par dotācijām; pretējā gadījumā atmaksājamais avanss piecu gadu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas ir jāatmaksā vienāda apmēra gada maksājumos;
- j. atbalstu var piešķirt ieguldījumiem, ar kuriem saistītie darbi ir sākti no 2022. gada 20. jūlija; projektiem, kas sākti pirms 2022. gada 20. jūlija, atbalstu var piešķirt, ja tas ir nepieciešams, lai būtiski paātrinātu vai paplašinātu ieguldījuma darbības jomu. Šādos gadījumos par attiecināmām atbalsta izmaksām uzskata tikai saistībā ar paātrināšanas centieniem vai paplašināto darbības jomu radušās papildu izmaksas;
- k. atbalstu nedrīkst piešķirt tikai par atbilstību piemērojamiem Savienības standartiem⁽¹¹⁰⁾;
- l. atbalstam ir jānodrošina saņēmējs veikt ieguldījumu, ko tas bez atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā ārkārtējās ekonomiskās problēmas, ar kurām uzņēmumi saskaras pašreizējās krīzes dēļ, parasti, ja atbalsts netiktu piešķirts, saņēmēji turpinātu savu darbību bez izmaiņām ar nosacījumu, ka darbības turpināšana bez izmaiņām nerada Savienības tiesību aktu pārkāpumu;
- m. attiecināmās izmaksas ir starpība starp atbalstāmā projekta izmaksām un izmaksu ietaupījumiem vai papildu ieņēmumiem, salīdzinot ar situāciju, ja atbalsta nav, visā ieguldījuma darbības laikā;

⁽¹⁰⁹⁾ Šie faktori varētu būt, piemēram, obligāta iedzīvotāju pārvietošanās ierobežošana pandēmijas dēļ vai projektiem nepieciešamā aprīkojuma piegādes ķēdes traucējumi visā pasaulē. Tomēr tie neietvertu kavēšanos ar projektam nepieciešamo atļauju saņemšanu.

⁽¹¹⁰⁾ Kā definēts 19. punkta 89. apakšpunktā Komisijas paziņojumā "Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)" (OV C 80, 18.2.2022., 1. lpp.).

- n. atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsta intensitāti var paaugstināt par 10 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir vidējiem uzņēmumiem, un par 20 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir maziem uzņēmumiem. Atbalsta intensitāti var arī palielināt par 15 procentpunktiem ieguldījumiem, kas nodrošina tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu vismaz par 55 % vai enerģijas patēriņa samazinājumu vismaz par 25 % salīdzinājumā ar situāciju pirms ieguldījuma veikšanas ⁽¹¹¹⁾;
- o. kā alternatīvu 73. punkta m) un n) apakšpunktā izklāstītajām prasībām ieguldījumu atbalstu var piešķirt atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un kas minimizē stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku. Vismaz 70 % no visiem atlases kritērijiem, ko izmanto piedāvājumu sarindošanai, jādefinē kā atbalsts par vienu vides aizsardzības vienību (piemēram, EUR par CO₂ samazinājuma tonnu vai EUR par vienu ietaupītās enerģijas vienību). Ar konkursa procedūru saistītajam budžetam ir jābūt saistošam ierobežojumam, proti, ir sagaidāms, ka ne visi piedāvājuma iesniedzēji saņems atbalstu;
- p. shēma jāizstrādā tā, lai varētu novērst negaidītu papildu peļņu, tai skaitā laikā, kad elektroenerģijas vai gāzes cenas ir ārkārtīgi augstas, ieviešot *ex ante* definētu atgūšanas mehānismu;
- q. atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, nedrīkst apvienot ar citu atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām.

2.7. Atbalsts elektroenerģijas patēriņa papildu samazināšanai

- (74) Papildus esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un iespējām, kas izklāstītas šajā paziņojumā, varētu būt vajadzīgs pagaidu atbalsts, lai panāktu elektroenerģijas patēriņa samazinājumu, uz ko attiecas Regulas (ES) 2022/1854 ⁽¹¹²⁾ 3. un 4. pants. Šis atbalsts varētu palīdzēt mazināt elektroenerģijas cenu ārkārtīgo pieaugumu, samazinot patēriņu attiecībā uz dārgākām elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijām (kuru pamatā pašlaik ir gāze). Tāpēc tikpat svarīgi ir saglabāt stimulus esošajiem elektroenerģijas patēriņa samazinājumiem un nodrošināt atbilstību Regulā (ES) 2022/1369 ⁽¹¹³⁾ noteiktajiem gāzes pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājiem. Ņemot vērā atšķirības starp dalībvalstīm, ir vajadzīgi norādījumi, kas nodrošinātu, ka elastīguma pamatā ir kritēriji, kuru mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un saglabāt vienotu tirgus integritāti.
- (75) Komisija atbalstu elektroenerģijas patēriņa samazināšanai uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:
- a. ar atbalstu finansiālu kompensāciju piešķir tikai tad, ja minēto kompensāciju izmaksā par papildu nepatērēto elektroenerģiju salīdzinājumā ar gaidīto ("hipotētisko") patēriņu attiecīgajā stundā bez 75. punkta e) apakšpunktā minētās konkursa procedūras ("patēriņa papildu samazinājums"). Lai noteiktu patēriņa papildu samazinājumu, var izmantot dažādas metodes. Lai nodrošinātu, ka atbalsts tiek piešķirts tikai pieprasījuma papildu samazināšanai, dalībvalstīm parasti būtu jāņem vērā stimuli, ko rada augstākas enerģijas cenas, stimuli no citiem atbalsta maksājumiem un shēmām, laikapstākļi un spekulāciju riski;
- b. atbalstam jābūt izstrādātam tā, lai tas galvenokārt palīdzētu sasniegt elektroenerģijas patēriņa samazinājuma mērķrādītāju, kas noteikts Regulas (ES) 2022/1854 ⁽¹¹⁴⁾ 3. un 4. pantā. Ja atbalsts ir izstrādāts tā, lai mērķrādītāji tiktu pārsniegti, dalībvalstij jāpierāda, ka pastāv papildu ieguvumi no atbalsta (piemēram, zemākas energosistēmas izmaksas vai mazāks gāzes patēriņš), kuri ir nepieciešami ⁽¹¹⁵⁾ un samērīgi, lai novērstu nopietnus ekonomikas traucējumus un vienlaikus saglabātu iekšējo tirgu;

⁽¹¹¹⁾ Tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju vai enerģijas patēriņa samazinājums jāmēra, ņemot vērā vidējās tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas vai enerģijas patēriņu piecu gadu laikā pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas (vidējās emisijas/patēriņš gadā).

⁽¹¹²⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261I, 7.10.2022., 1. lpp.).

⁽¹¹³⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

⁽¹¹⁴⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261I, 7.10.2022., 1. lpp.).

⁽¹¹⁵⁾ Šādu atbalstu parasti uzskata par nepieciešamu, ja tas palīdz samazināt gāzes patēriņu.

- c. atbalsts jāpiešķir, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu apjomu un budžetu;
- d. atbalsts var tikt piešķirts dažādos veidos, piemēram, tiešo dotāciju, aizdevumu un garantiju veidā;
- e. atbalstam jābūt piešķirtam atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un kas minimizē stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku. Ja ir konstatēts pārmērīgas kompensācijas risks, atbalstam jābūt izstrādātam tā, lai varētu novērst negaidītu papildu peļņu, piemēram, ieviešot atgūšanas mehānismu, ko definē *ex ante*;
- f. konkursa procedūrai(-ām) principā vajadzētu būt atvērtai visiem iespējamiem veidiem, kā panākt patēriņa papildu samazinājumu, jo īpaši šādiem:
- patērētāji pārvirza elektroenerģijas patēriņu vai izvairās no tā;
 - uzkrāšana "aiz skaitītāja", lai samazinātu patēriņu maksimumslodzes stundās (ja vien atbalsta rezultātā netiktu radīts patēriņa papildu samazinājums), un
 - elektroenerģijas ražošanas "aiz skaitītāja" aktīvi, kuros par kurināmo neizmanto gāzi. Dalībvalstis var izvēlēties izslēgt ražošanu, kurā izmanto citus fosilos kurināmos;
- g. attiecībā uz 75. punkta f) apakšpunktu – shēmas var attiecināt tikai uz vienu vai vairākām saņēmēju kategorijām vienā no šādiem gadījumiem:
- ja potenciālo saņēmēju piedāvāto pakalpojumu iezīmju (piemēram, ilguma, aktivizēšanas biežuma) atšķirības ir tādas, ka piedāvājumi par MWh nevar tikt uzskatīti par salīdzināmiem;
 - ja dalībvalstis Komisijai var pierādīt, ka konkurence netiktu nepamatoti izkropļota; vai
 - lai nodrošinātu savlaicīgu īstenošanu (piemēram, paplašinot esošās shēmas).
- Jebkurā gadījumā shēmas nedrīkst ietvert mākslīgus ierobežojumus vai diskrimināciju. Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 ⁽¹⁶⁾ 17. pantu shēmas nedrīkst nepamatoti attiecināt tikai uz konkrētiem lietotājiem vai lietotāju grupām, to skaitā agregatoriem;
- h. atbilstības kritērijiem dalībai konkursa procedūrā(-os) jābūt pārredzamiem, objektīviem un nediskriminējošiem. Saņēmējiem ir jau jābūt atbilstošiem elektroenerģijas skaitītājiem ⁽¹⁷⁾ vai jāaņem tos uzstādīt pirms notiek patēriņa papildu samazinājums. Administratīvās vienkāršošanas nolūkā atbalsta saņēmējiem var piemērot prasību par piedāvājuma minimālo lielumu; šādā gadījumā minimālais piedāvājuma lielums nedrīkst pārsniegt 10 MW un ir jāatļauj agregēšana ar mērķi sasniegt robežvērtību;
- lai saņēmēji varētu precīzi noteikt sava piedāvājuma cenu, ir jānosaka skaidri un objektīvi kritēriji un jāapraksta, kad tiks aktivizēts saņēmēja patēriņa papildu samazinājums. Tomēr var būt nepieciešams ieviest pietiekamus aizsardzības pasākumus, piemēram, aktivizēšanas randomizāciju, lai novērstu spekulāciju stimulu radīšanu, piemēram, hipotētisko scenāriju mākslīgu palielinājumu;
 - lai izvairītos no negatīvas ietekmes uz gāzes patēriņu, saņēmējiem būtu jāaņem nodrošināt, ka elektroenerģijas patēriņa papildu samazinājuma rezultātā nepalielināsies viņu kopējais gāzes patēriņš. Turklāt attiecībā uz atbalstu elektroenerģijas patēriņa samazināšanai maksimumslodzes stundās – nolūkā nodrošināt ieguvumus no elektroenerģijas pārvirzīšanas no maksimumslodzes stundām uz "ārpusmaksimuma laiku" ⁽¹⁸⁾ un vienlaikus izvairīties no tā, ka tiek kavēta kopējā elektroenerģijas patēriņa samazināšanas mērķa sasniegšana, saņēmējiem būtu jāaņem "ārpusmaksimuma laikā" patērēt ne vairāk kā 150 % no kompensētā elektroenerģijas patēriņa "maksimumslodzes" brīžos samazinājuma;

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (pārstrādātā versija) (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

⁽¹⁷⁾ T. i., skaitītājs, kas atsevišķi mēra patēriņu laikā, kad ir nepieciešams papildu pieprasījuma samazinājums un kad tas nav nepieciešams.

⁽¹⁸⁾ "Ārpusmaksimuma laiks" ir jādefinē tā, lai vispār izvairītos no elektroenerģijas patēriņa laikā, kad elektroenerģijas ražošanai tiek izmantota gāze.

- k. konkursa procedūrā saņēmēji jāizvēlas, pamatojoties uz viszemākajām patēriņa papildu samazinājuma vienības izmaksām (EUR/MWh vai ekvivalents⁽¹¹⁹⁾). Dalībvalstis var ieviest papildu objektīvus, pārredzamus un nediskriminējošus sarindošanas kritērijus ar mērķi veicināt zaļāku tehnoloģiju izmantošanu, kas vajadzīgs, lai atbalstītu Savienības vides aizsardzības mērķu sasniegšanu;
- l. atbildība katram saņēmējam jāpiešķir, balstoties uz faktiski panākto patēriņa papildu samazinājumu (pretstatā patēriņa papildu samazinājumam, ko saņēmējs bija apņēmis sasniegt);
- m. atbalsts nedrīkst nepamatoti izkropļot iekšējā elektroenerģijas tirgus pienācīgu darbību. Dalībvalstis atbalstu var atvērt pārrobežu dalībai;
- n. papildu patēriņa samazinājumam, kas tiek kompensēts, jānotiek Regulas (ES) 2022/1854⁽¹²⁰⁾ attiecīgā(-o) panta (-u) piemērošanas periodā vai, ja atbalsts pārsniedz minētos mērķrādītājus, – līdz 2023. gada 31. decembrim;
- o. kumulācija ar citiem valsts atbalsta pasākumiem ir iespējama, ja vien tiek novērsta pārmērīga kompensācija, piemēram, nodrošinot, ka atbalsts tiek piešķirts atklātā konkursa procedūrā. Jebkurā gadījumā atbalstu nevar piešķirt, ja tas sedz attiecināmās izmaksas, ko jau sedz citi valsts atbalsta pasākumi.

3. MONITORINGS UN ZIŅOŠANA

- (76) Dalībvalstīm attiecīgā informācija par katru individuālo atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šo paziņojumu un pārsniedz 100 000 EUR⁽¹²¹⁾ un attiecīgi 10 000 EUR⁽¹²²⁾ primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai un zivsaimniecības nozarē, jāpublicē visaptverošajā valsts atbalsta tīmekļa vietnē vai Komisijas IT rīkā⁽¹²³⁾ 12 mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas.
- (77) Attiecībā uz atbalsta pasākumiem saskaņā ar šā paziņojuma 2.4. iedaļu, ja kopējais atbalsts vienam uzņēmumam pārsniedz 50 miljonus EUR, dalībvalstīm savās shēmās ir jāiekļauj prasība, ka saņēmējam viena gada laikā no atbalsta piešķiršanas dienas ir jāiesniedz piešķirējai iestādei plāns, kurā precizēts, kā saņēmējs samazinās sava enerģijas patēriņa radīto oglekļa pēdu vai kā tas īstenošs šā paziņojuma 3.3. punktā aprakstītās prasības par vides aizsardzību vai energoapgādes drošību. Šo prasību piemēro no 2023. gada 1. janvāra.
- (78) Dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi⁽¹²⁴⁾.
- (79) Dalībvalstīm ir jānodrošina detalizēta uzskaitē par tāda atbalsta piešķiršanu, kuru paredz šis paziņojums. Šī uzskaitē, kurā ir jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai pārliecinātos, ka ir ievēroti visi vajadzīgie nosacījumi, ir jāuzglabā 10 gadus pēc atbalsta piešķiršanas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Komisijai.
- (80) Komisija var pieprasīt papildinformāciju par piešķirto atbalstu, galvenokārt, lai pārbaudītu, vai ir ievēroti nosacījumi, kas paredzēti Komisijas lēmumā, ar kuru apstiprina atbalsta pasākumu.

⁽¹¹⁹⁾ Piemēram, ja saņēmēji tiek izvēlēti, pamatojoties uz jaudas cenu (EUR/MW) attiecībā uz patēriņa samazinājumu konkrētā stundu skaitā. Šādā gadījumā stundu skaits jānosaka *ex ante*.

⁽¹²⁰⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 26 II, 7.10.2022., 1. lpp.).

⁽¹²¹⁾ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs) III pielikumā un Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā. Atmaksājumu avansu, garantiju, aizdevumu, subordinētu aizdevumu un cita veida atbalsta gadījumā norāda pamatā esošā instrumenta nominālvērtību katram saņēmējam. Nodokļu un maksājumu atvieglojumu gadījumā individuālā atbalsta summu var norādīt diapazonos.

⁽¹²²⁾ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā un Komisijas Regulas (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris) III pielikumā. Atmaksājumu avansu, garantiju, aizdevumu, subordinētu aizdevumu un cita veida atbalsta gadījumā norāda pamatā esošā instrumenta nominālvērtību katram saņēmējam. Nodokļu un maksājumu atvieglojumu gadījumā individuālā atbalsta summu var norādīt diapazonos.

⁽¹²³⁾ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskās meklēšanas lapa nodrošina piekļuvi ar atsevišķiem valsts atbalsta piešķirumiem saistītai informācijai, ko dalībvalstis sniedz saskaņā ar Eiropas pārredzamības prasībām attiecībā uz valsts atbalstu, un tā ir pieejama šajā tīmekļa vietnē: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>.

⁽¹²⁴⁾ OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.

(81) Lai uzraudzītu šā paziņojuma īstenošanu, Komisija var pieprasīt dalībvalstīm sniegt apkopotu informāciju par valsts atbalsta pasākumu izmantošanu, lai novērstu nopietnus ekonomikas traucējumus, ko izraisījusi pašreizējā krīze un ar to saistītie ierobežojošie pasākumi.

4. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

(82) Komisija šo paziņojumu piemēro no 2022. gada 28. oktobra. Komisija šā paziņojuma noteikumus piemēro visiem pasākumiem, kas paziņoti no 2022. gada 28. oktobra, kā arī pasākumiem, kuri paziņoti pirms minētā datuma.

(83) Šis paziņojums aizstāj 2022. gada 23. martā ⁽¹²⁵⁾ pieņemto krīzes pagaidu regulējumu, kas grozīts 2022. gada 20. jūlijā ⁽¹²⁶⁾ ("iepriekšējais krīzes pagaidu regulējums"). Iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu atceļ no 2022. gada 27. oktobra.

(84) Kopumā atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar iepriekšējā krīzes pagaidu regulējuma 2.1.–2.3. iedaļu, un atbalsts, kuru piešķir saskaņā ar tām pašām attiecīgajām šā paziņojuma iedaļām, nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt šā paziņojuma attiecīgajās iedaļās noteikto atbalsta maksimālo apjomu. Attiecībā uz 2.4. iedaļu – atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu, un atbalsts, kuru piešķir saskaņā ar šo paziņojumu, nedrīkst pārsniegt šajā paziņojumā noteiktos atbalsta maksimālos apjomus tajā pašā attiecināmajā laikposmā. Atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar iepriekšējā krīzes pagaidu regulējuma 2.5. un 2.6. iedaļu, nevar kumulēt ar atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar tām pašām attiecīgajām iedaļām šajā paziņojumā, ja minētais atbalsts sedz tās pašas attiecināmās izmaksas.

(85) Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par noteikumiem, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai ⁽¹²⁷⁾, Komisija piemēro šo paziņojumu nepaziņotam atbalstam, ja atbalsts ir piešķirts no 2022. gada 28. oktobra.

(86) Visos pārējos gadījumos Komisija piemēros noteikumus, kas paredzēti krīzes pagaidu regulējumā, kurš bija spēkā atbalsta piešķiršanas brīdī.

(87) Komisija līdz 2023. gada 31. decembrim pārskatīs visas šā paziņojuma iedaļas, pamatojoties uz svarīgiem apsvērumiem par konkurenci vai ekonomiku, kā arī starptautiskām norisēm. Gadījumos, kad tas ir lietderīgi, Komisija arī var precizēt savu pieeju konkrētos jautājumos.

(88) Komisija ciešā sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm nodrošina pasākumu ātru izvērtēšanu, tiklīdz skaidri un pilnībā būs paziņoti pasākumi, uz kuriem attiecas šis paziņojums. Dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk un plašāk par saviem nodomiem jāinformē Komisija un jāpaziņo par plāniem īstenot minētos pasākumus. Komisija šajā procesā sniegs dalībvalstīm norādījumus un palīdzību.

⁽¹²⁵⁾ OV C 131I, 24.3.2022., 1. lpp.

⁽¹²⁶⁾ OV C 280, 21.7.2022., 1. lpp.

⁽¹²⁷⁾ OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.

I PIELIKUMS

Īpaši skartās nozares un apakšnozares ⁽¹⁾

	NACE kods	Apraksts
1	0510	Akmeņogļu ieguve
2	0610	Jēlnaftas ieguve
3	0710	Dzelzs rūdu ieguve
4	0729	Citu krāsaino metālu rūdu ieguve
5	0891	Ķīmikāliju un minerālmēslu ražošanā izmantojamo minerālu ieguve
6	0893	Sāls ieguve
7	0899	Cituro neklasificēta pārējā ieguves rūpniecība
8	1041	Eļļu un tauku ražošana
9	1062	Cietes un cietes produktu ražošana
10	1081	Cukura ražošana
11	1106	Iesala ražošana
12	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana
13	1330	Tekstilmateriālu apdare
14	1395	Neaustu materiālu un šādu materiālu izstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
15	1411	Ādas apģērbu ražošana
16	1621	Finiera lokšņu un koka paneļu ražošana
17	1711	Papīra masas ražošana
18	1712	Papīra un kartona ražošana
19	1910	Koksēšanas produktu ražošana
20	1920	Naftas pārstrādes produktu ražošana
21	2011	Rūpniecisko gāzu ražošana
22	2012	Krāsvielu un pigmentu ražošana
23	2013	Pārējo neorganisko ķīmisko pamatvielu ražošana
24	2014	Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana
25	2015	Mēslošanas līdzekļu un slāpekļa savienojumu ražošana
26	2016	Plastmasu primāro formu ražošana
27	2017	Mākslīgā kaučuka primāro formu ražošana
28	2060	Sintētisko šķiedru ražošana
29	2110	Farmaceutisko pamatvielu ražošana
30	2311	Lokšņu stikla ražošana
31	2313	Dobo stikla izstrādājumu ražošana

(¹) Nozares un apakšnozares, kas sarakstā iekļautas, pamatojoties uz to emisiju intensitāti un tirdzniecības intensitāti, atbilst nozarēm, kuras uzskaitītas Komisijas 2019. gada 15. februāra Deleģētajā lēmumā (ES) 2019/708, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, 2021.–2030. gada periodam nosakot sarakstu ar nozarēm un apakšnozarēm, kuras uzskatāmas par pakļautām oglekļa emisiju pārvirzes riskam (OV L 120/20, 8.5.2019. lpp. 20).

32	2314	Stikla šķiedras ražošana
33	2319	Citu stikla izstrādājumu ražošana, ieskaitot tehniskā stikla izstrādājumus
34	2320	Ugunsizturīgo nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
35	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana
36	2332	Māla ķieģeļu, flīžu un citu apdedzināto būvmateriālu ražošana
37	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana
38	2342	Sanitārtehnisko keramikas izstrādājumu ražošana
39	2351	Cementa ražošana
40	2352	Kaļķu un ģipša ražošana
41	2399	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
42	2410	Čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana
43	2420	Tērauda cauruļu, dobu profilu un to savienojumu ražošana
44	2431	Aukstā vilkšana
45	2442	Alumīnija ražošana
46	2443	Svina, cinka un alvas ražošana
47	2444	Vara ražošana
48	2445	Citu krāsaino metālu ražošana
49	2446	Kodoldegvielas ražošana
50	2451	Čuguna liešana

	Prodcod kods	Apraksts
1	81221	Kaolīns un citi kaolīnu saturoši māli
2	10311130	Saldēti sagatavoti vai konservēti kartupeļi (ieskaitot ceptus vai eļļā apceptus un tad sasaldētus kartupeļus) (izņemot sagatavotus ar etiķi vai etiķskābi)
3	10311300	Žāvēti (kaltēti) kartupeļi miltu, rupja maluma miltu, pārslu, granulu un lodīšu veidā
4	10391725	Koncentrēts tomātu biezenis un pasta
5	105122	Pilnpiena pulveris
6	105121	Sausais vājpiens
7	105153	Kazeīns
8	105154	Laktoze un laktozes sīrups
9	10515530	Sūkalas un modificētas sūkalas pulverī, granulās vai citā cietā veidā; iebiezinātas vai neiebiezinātas, ar vai bez saldinātājvielām
10	10891334	Maizes raugs
11	20302150	Stiklveida emaljas un glazūras, to pulverveida formas un tamlīdzīgi materiāli keramikai, emaljai vai stiklam
12	20302170	Šķidrie spidumi un tamlīdzīgi preparāti, stiklveida frite un citi stikli pulvera, granulu vai pārslu veidā
13	25501134	Pēc vaļējās matricēs metodes kaltas dzelzs daļas transmisijas vārpstām, izcilņvārpstām, kloķvārpstām un kloķiem utt.

II PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Pagaidu krīzes regulējums, kas pieņemts 2022. gada 23. martā un grozīts 2022. gada 20. jūlijā		Šis krīzes pagaidu regulējums	
Punkti	1.–14.	Punkti	1.–14.
Punkts	14.a	Punkts	15.
		Jauni punkti	16.–17.
Punkts	15.	Punkts	18.
Punkts	16.	Punkts	19.
Punkts	17.	Punkts	20.
Punkts	18.	Punkts	21.
Punkts	19.	Punkts	22.
		Jauni punkti	23.–24.
Punkts	20.	Punkts	25.
Punkts	21.	Punkts	26.
Punkts	22.	Punkts	27.
Punkts	23.	Punkts	28.
		Jauni punkti	29.–32.
Punkts	24.	Punkts	33.
Punkts	25.	Punkts	34.
Punkts	25.a	Punkts	35.
Punkts	26.	Punkts	36.
Punkts	26.a	Punkts	37.
Punkts	26.b	Punkts	38.
Punkts	26.c	Punkts	39.
Punkts	26.d	Punkts	40.
Punkts	27.	Punkts	41.
Punkts	28.	Punkts	42.
Punkts	29.	Punkts	43.
Punkts	30.	Punkts	44.
Punkts	31.	Punkts	45.
Punkts	32.	Punkts	46.
Punkts	33.	Punkts	47.
Punkts	34.	Punkts	48.
Punkts	35.	Punkts	49.
Punkts	36.	Punkts	50.
Punkts	37.	Punkts	51.
Punkts	38.	Punkts	52.

Punkts	39.	Punkts	53.
Punkts	40.	Punkts	54.
Punkts	41.	Punkts	55.
Punkts	42.	Punkts	56.
Punkts	43.	Punkts	57.
Punkts	44.	Punkts	58.
Punkts	45.	Punkts	59.
Punkts	46.	Punkts	60.
Punkts	47.	Punkts	61.
		Jauns apakšpunkts	61. punkta g) apakšpunkts
Punkts	47. punkta g) apakšpunkts	Punkts	61. punkta h) apakšpunkts
Punkts	47. punkta h) apakšpunkts	Punkts	61. punkta i) apakšpunkts
Punkts	48.	Punkts	62.
Punkts	49.	Punkts	63.
Punkts	50.	Punkts	64.
Punkts	51.	Punkts	65.
Punkts	52.	Punkts	66.
Punkts	53.	Punkts	67.
		Jauns punkts	68.
Punkts	53.a	Punkts	69.
Punkts	53.b	Punkts	70.
		Jauns punkts	71.
Punkts	53.c	Punkts	72.
Punkts	53.d	Punkts	73.
		Jauni punkti	74.–75.
Punkts	54.	Punkts	76.
		Jauns punkts	77.
Punkts	55.	Punkts	78.
Punkts	56.	Punkts	79.
Punkts	57.	Punkts	80.
Punkts	58.	Punkts	81.
Punkts	59.	Punkts	82.
		Jauni punkti	83.–86.
Punkts	60.	Punkts	87.
Punkts	61.	Punkts	88.